MEIE TERJERID

NR 9. MAI 2019

ÄGE AGILITY-PARSON

lk 8

Katrin Auser, lk 4

Tagasivaade reisiajaloole, lk 18

Koerte füüsilisest treeningust, lk 21

Airedale'i terjeri ajalugu, lk 29

Lemmiku vanadus, lk 14

ETÜ näituse tulemused, lk 34

Kerry blue terjer, lk 27

ADVANCE

ADVANCE veterinaarse toitumise eksperdina
jagab oma toitumisalaseid teadmisi Teile,
et saaksite leida igal ajal **oma koera ja kassi vajadustele parimaid lahendusi**

ACTIVEDEFENSE
SCIENTIFICALLY PROVEN
Immunoglobulins & Polyphenols

ACTIVE INMUNOGLOBULINS

NATURAL POLYPHENOLS

Turustaja:
Nostrem Pet OÜ, Töökoja 7, Tallinn
Tel +372 6418708
www.nostrem.ee

Vaata rohkem: **www.advance.com**

Toimetajaveerg

Kõik on kord kuskilt alguse saanud – nii meil kui meie neljajalgsetel. Mida paremini me tunneme ajalugu, seda selgem on meie arusaam hetkeseisust ja ettekujutus tuleviku väljavaadetest. Selles numbris teeme pisut rohkem tagasivaateid – käsitlust leiab terjerite kuninga airedale`i terjeri ajalugu ning muhedaid minevikumeenutusi oma lapsepõlvest ja esimestest nõukaaja reisidest jagab Nelli Privalova.

Persooniloos teeme tutvust suure loomasõbra Katrin Auseriga, kes juba varasest noorusest peale pole ühegi abivajaja suhtes osavõtmatuks jäänud ja kelle mitmekesine neljajalgne sõpruskond on üsnagi muljetavaldav.

Pisut vanamoodsalt kõlav võimlemine, sedapuhku koertele, on üpris uudne tegevusala, mida aitab lahti seletada koerte võimlemiskursuste treener Mari Valgma koertekoolist Kratt.

Sportlik parson russell`i terjer Essie kaunistab ajakirja esikaant pildiga, mis viib meid viimase Agility MM-i sündmuste keerisesse. Veterinaar Heli Säre pühendab mõned leheküljed vananeva koera muredele ja rõõmudele. Käitumisspetsialist Tiia Ariko lahkab meie ühiskonnapilti mõjutavate koerte käitumist ning legendaarne Juha Kares tunneb muret kasvatajate läbipõlemise ülikõrge riski üle. Oma pesakonnaloo räägib meile norwichi terjerite kasvataja Siiri Ernesaks ja tõuna tutvustame hurmava välimikuga kerry blue terjereid.

Traditsiooniliselt kajastame ETÜ poolt tunnustatud tublimaid terjereid ja seekord ilutsevad ajakirja tagakaanel Topterjer 2018 võitjad.

Ajakirja toimetus tänab kõiki koostööpartnereid ja toetajaid: Advance, MyPet, Norna, dr. Heli Säre, Juha Kares, näitusekoolitaja Leelo Ratas, Eesti Maaülikooli väikeloomakliiniku käitumisspetsialist Tiia Ariko, koertekooli Kratt treener Mari Valgma, Vilde Loomakliinik.

Soovime meie lugejale särtsakat suve!

Ajakirja toimetus

Trükkija: Printon AS. Tiraaž 500 tk.

Esikaane pilt: Marc Gaub

Ajakirja toimetus:

Peatoimetaja: Anne-Lii Sild

Toimetaja: Aivi Kabur

Kujundaja: Mihhail Knut

Assistent: Rita Annus

Fotograaf: Margot Oder

Katrin Auser - naine, kelle peale võib loota

Sooja südame ja rõõmsa meelega Katrin Auser, omadele Kati, on justkui kaitseingliks igale linnule ja loomale, kes iganes abi vajab. Temast kiirguv positiivsus ja lahkus on meile hästi teada – abikäe ulatab ta igale vajajale, kui too just viimane kaabakas ei ole.

Katrin borzoi kutsikaga

enesekindlusest ei jäänud tal juba siis puudu. „Kõigepealt tuli merisiga - üks oli lubatud, tuli kaks. Siis tuli kass, kes oli lubatud juhul, kui merisead ära annan. Ma ei andnud neid ära ja siis tuli teine kass. Lõpuks sain koera, kelle jaoks olin ise raha kogunud“, meenutab Katrin oma lapsepõlve. Klassiõelt sai tüdruk bolonka kutsika sellise diiliga, et pidi ära andma kassid ja merisead, aga loomulikult kõik jäid.

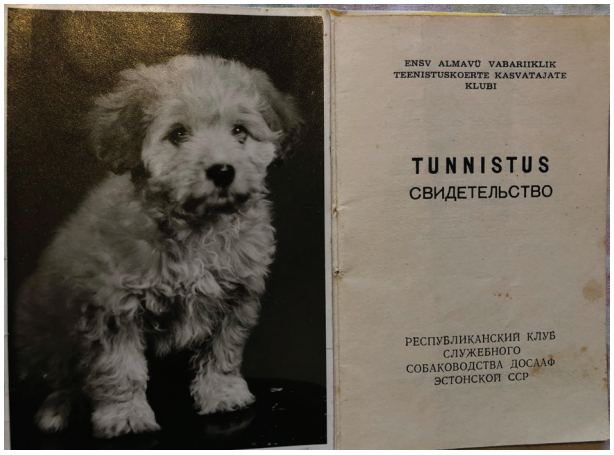

Krässu

Kui kutsikas Krässu nende Salme tänava korterisse tuli, siis sellega hakkas tegelema rohkem vanaema. Peagi läks Katrin kolmeks aastaks kodust ära õppima ja tagasi tulles pani ennast ALMAVÜ-s dobermanni järjekorda. Ootas küll isast dobermanni, aga sai emase ja nii see algas. „Siis ründas Eestit parvoviirus, mis võttis ära minu kaks dobermanni ja kolmas jäi meie kodus auto alla. Juba dobermannide kõrvale tuli lõuna-vene lambakoer, kuid esimene koer suri usside kätte. Kohe varsti võtsin Marina Rannalalt uue lõunavenelase“, meenutab Katrin seda rasket aega. Sel ajal tegeles ta hoolega oma koerte koolitamisega ning näitustele jõudis pisut hiljem. „Näitusele oli väga lihtne minna. Treener Aira Seller ütles peale trenni, et tema läheb nüüd oma koeraga näitusele ja et kas keegi tahab ka tulla. Minejaid oli mitmeid. See oli 80-ndate algus ja asi käis nii, et seisid väravas järjekorras, maksid ära kolm rubla ja said minna. Näitusel selgus, et mul on nii ilus koer ja tahaks veel võita. Käisin näitustel näitamas inimestele seda, mida minu koerad olid Lilian Hanniste juhendamisel õppinud“, pajatab Katrin oma esimesi muljeid koertenäitustest.

Marko ja Karmo

Siis sündisid Katrinil lapsed ja polnud enam aega tegeleda koerte dressuuriga, mistõttu ei saanud dobermannidega jätkata. Lõunavenelaste

kõrvale tulid hoopis kaks dogi. Terjerini jõudis ta ühel nädalavahetusel Kadaka turul käies. „Seal väravas müüdi kutsikaid. Hakkas silma üks väga väike kutsikas, kes kindlasti polnud veel loovutusealine ja keda talvisel ajal põuest müüdi. Läksime turule ja möödaminnes ütlesin sellele onule, et kas teil häbi ei ole - selline kutsikas peaks veel kodus ema tissi otsas olema. Tururingilt tagasi tulles oli see kutsikas alles ja ma tegin selle vea, et ostsin ta ära. Kui turgu on, läheb ju tootmine edasi. See kutsikas oli bullterjer. Polnud varem neile üldse tähelepanu pööranud, minu meelest olid nad koledad“, elustab Katrin toonaseid mälupilte, mis panid ta seda omapärast tõugu avastama. Kutsika nimeks sai Krants ja varsti õnnestus neil tutvuda ka koera isaga, kuna Katrini pere võttis koeri hoida. „See oli väga kuri koer, tõi metsast auto rehvi koju ja me ei saanud seda päevade kaupa kätte, ta valvas seda nii hoolega. Iga kord kui hoiule tuli, olid tal käpad katki, nad ei saanud temaga üldse hakkama“ räägib Katrin.

Aastal 1992 politseikoerte kasvanduses töötades tuli selline väljakutse, et Lasnamäelt ühe maja juurest ära viia bullterjer. Koera peremeheks oli olnud mafiooso, kes hukkus snaiperi kuuli läbi ja politsei lasi korterisse sisenedes koera lihtsalt välja. Majaelanikud olid küll terve suve koera söötnud, aga keegi ei võtnud teda tuppa, sest kõik kartsid bullterjerit. Tõime ta politseikoerte kasvandusse.

Bullterjer Ella päästmine

Ta nägi välja nagu oleks 100 - aastane, aga elas minu juures veel 100 aastat. Ma ei julgenud teda autoga koju tuua, sest ma ju ka kartsin. Tulin jalgsi Liivalt Rahumäele ja siis selgus, et Ellat polegi mõtet karta. Ella ja Krants hakkasid mulle väga meeldima. Peale seda võtsin juba teadlikult endale tõukoerad - bullterjerid ja kääbusbullterjerid. Tegelesin nende kasvatamisega ja käisin näitustel. Vanasti sai väga palju näitustel käidud, oleme kogu Euroopa läbi sõitnud. Sai palju bussireise tehtud, aga põhiliselt sõitsime ikka autoga ja kõige kaugem reis oli lõunavenelastega Hispaaniasse. Kõik jäid ellu, peaaegu. Ühe kuumarabanduse saanud lõunavenelase tassisid mehed mäest alla jõkke. Helistasime veel Tallinna, et veterinaarilt küsida kui kiiresti võib jahutada, et mitte kahju tekitada ja kõik lõppes hästi“, meenutab Kati ammuseid seiklusi.

Kuulus Inglisilma kennel loodi aastal 1993. Kennelile on nime teinud eelkõige tema lõunavene lambakoerad, austraalia karjakoerad, bullterjerid ja kääbusbullterjerid. Aretuses on olnud ka prantsuse buldogid, aga viimased pesakonnad on olnud hoopis siberi huskyd ja jakuudi laikad.

Skye kutsikas Juger Edelweiss Wanted By Inglisilm

Katrin on kunagi mõelnud, et kui ta on väga vana ja ei jaksa enam lõunavenelasi kammida, siis võtab endale skye terjeri. Ei tea, kuidas see vanadus nii järsku peale tuli, aga esimese skye võttis ta Mihhail Knuti käest aastal 2004. Katrin meenutab naerdes, kuidas koerale järele minnes Mihhail teatas: „Mul on nüüd kaks pesakonda - lisaks skye pesakonnale sündisid meil Juliaga täna kaksikud“. Kohe varsti peale skye terjeri majja saabumist nägi Katrin kuulutust, et ära anda probleemne skye kutsikas. „Kuidas saab kutsikas probleemne olla? See tuleb kiiresti ära võtta“, mõtles Katrin ja tegutses ruttu - inimesed lubasid kohe Tartust sõitma hakata, et sellest tapjast vabaneda. Nad tõid koera, keda nad ei julgenud puudutadagi. See oli tõesti üks kohutavalt tige elukas, kes lõksutas hambaid kahele poole. Võttis pool aastat aega, et sellest elukast koer saada.

Kaksteist aastat tagasi toimus Katrini elus kannapööre ja Pärnu lähistele sai ostetud maaelamine. Kolimise ajal olid tal austraalia karjakoera kutsikad ja Katrin selgitab koerte arvu järsu vähendamise põhjuseid: „Kui ma tulin maale, siis sai koerte arvu teadlikult vähendatud. Maal on kõik raskem - juba toidu toomine on raske, koerte üksinda koju jätmine on raske, kutsikaid niimoodi kasvatada, et sa ise kodus pole - see on võimatu. Aeda ümber ei olnud ja koertele sai pandud nähtamatu aed".

Meil maal

Esimestel aastatel oli tohutult müttamist ja Katrin meenutab ühte eredat seika: „Tassisime kogu prahi lõkkesse, mis sai meeletult suur. Mööduja juhtis küll tähelepanu sellele, et ei maksaks kogu küla põlema panna ja kuigi lõket sai poole võrra vähendatud, oli kustutustöödega tõsiselt tegemist – päris kole oli, kunagi ei tee enam nii".

Praeguseks on elamine üsna valmis saanud, juurdeehitus on tehtud ja elamiseks kõik vajalik olemas. Paralleelselt sellega on kulgenud põnev haridustee. Kõigepealt õppis Katrin agronoomiks, aga pole sellel alal päevagi töötanud. „Nüüd töötan maal iseenda agronoomina – läheb vaja mullateadust, aga kui on hobused ja kitsed, siis pean ka heinast ja silost kõike teadma. Oleks hoopis loomakasvatust pidanud õppima", nendib taluperenaine. Katrin töötas paar aastat politseis, aga lapsed olid väikesed ja politseikooli polnud mõeldav minna. Siis jäi tema isa haigeks ja see innustas meditsiini poole vaatama. Algatuseks töötas ta mõned aastad hooldajana Mustamäe haiglas ja siis läks töö kõrvalt õendust õppima. Lisaks õppis ta vaimse tervise õendust ja tegi Usuteaduste Instituudi päevaõppes magistrikraadi, samal ajal haiglas töötades. Hiljem töötas Katrin usundiõpetuse õpetajana kohalikus koolis ja hooldekodus õena kuni aastal 2009 läks Seewaldi haiglasse praktikale ja on praeguseni sinna tööl jäänud. „Igal kevadel mõtlen, et nüüd võiks küll koju jääda… kuni sügiseni", muigab Kati.

Mia ja Lucyl

Katrini lapsed Marko, Karmo ja Mia on samuti parajad loomahullud. „Markos ma esialgu kahtlesin – ta oli rulalauasõitja ja suusataja ning tema toas ei tohtinud ükski koer käia. Siis aga võttis ta endale koerahullu naise ja tema peresse läksid elama mitmed erinevad bullterjerid. Karmo voodinaabriteks olid lisaks bullikale skye terjerid, aga oma uude koju läks ta koos kääbusbullterjer Snäpiga, kes elas 14,5 aastaseks. Karmo elukaaslasel on samuti kaks koera.

Tädi Sohvi

Tütar Mia on kasvanud koos väga erinevate loomadega ja nüüd on tal hobused ja kelgukoerad, kellega ta näitustel käib. „Mina olen see, kes nende heaolu ja tervise eest hoolt kannab ning toidab", räägib Katrin oma laste loomalembusest. Lisaks tavalistele kassidele, koertele, kitsedele, lammastele ja hobustele on

siin talupidamises olnud ka väga muljetavaldav linnupark ning eksootilistest loomadest vajab märkimist kääbussiga, vietnami rippkõhtsiga ja eriti haruldane ninakaru.

Nüüdseks on Inglisilma kennelil kaks omanikku - kaas-kasvatajaks on pojanaine Katrin ja bullterjerid on ringiga Kati juurde tagasi jõudnud ning linnaloomad saavad maal suvitamas käia. „Hoiuteenust pakun ainult üksikutele vanadele kundedele, reklaaminud pole seda küll kunagi - neid koeri tuli niigi uksest ja aknast. Kunagi tegelesin ka varjupaiga loomadega, nende ravimise ja neile uute kodude leidmisega. Koledaid lugusid on juhtunud, aga on ka häid lahendusi halbadele juhtumitele leitud“, räägib Katrin.

Nooruspõlves tegeles Kati väga paljude asjadega ja tihti pühendus ennast tahaplaanile jättes hoopis teiste inimeste muredele. „Praegu on minu jaoks kõige tähtsam minu enda heaolu. Olen sellesse ikka jõudnud, et tervis pole enam väga hea ja ma ei võta ette selliseid asju, millega ma päris hästi toime ei tule. Lõuna-vene lambakoerte pidamise lõpetasin ühel hetkel ära ja mõtlesin, et enam ei võta sellist koera, keda ma kammida ei suuda“, räägib Katrin

Lõunavenelane Veera

hetkeseisust ja plaanist, mis ei kipu täituma. Vaatamata sellele, et viimane pesakond Final Result oli ära, läheb elu omasoodu edasi ja ikka on Kati aias näha tema lemmiktõugu - lõuna-vene lambakoera, keda näituseringis esitleb händler ja keda salongis näitusteks ette valmistatakse. Uued väljakutsed on just kennelisse saabunud üks vene hurda kutsikas.

Innustunud koerakasvatajale ei saa miski olla tähtsam teadmisest, et tema elutöö jätkub ja kasvandus elab koos järgmise põlvkonnaga edasi.

Anne-Lii Sild

Pildid Katrin Auseri erakogust

Katrin, Katrin; Marko ja Keron, Karmo

Party Nonstop Estelle – äge agility-parson Essie

Parson russell`i terjer **PARTY NONSTOP ESTELLE „Essie“** TLNJW16, TLNW16, LVA JCH, LTU JCH, EST JCH - BALT JCH; EST CH, LTU CH, LVA CH - BALT CH; 1xCACIB, 2xRes.CACIB; EST AG CH, FIN AG CH; 4xCACIAG; II FT BL.TR. III FT Fox *Foto Lidia Beljajeva*

Natali Happoneni kennelis OLDYWELL on tänaseks üles kasvanud väga hoolikalt planeeritud, hingega kasvatatud ja turvalisse ellu saadetud kuue jack russell`i pesakonna kutsikad. Põhitööna koolitaja, nõustaja ja projektijuhi ametit pidav tegus naine koolitab ja treenib ka koerajuhte Tartu koerteklubis Säde ning võistleb edukalt oma terjeritega agilitys.

Kasvatad, koolitad ja treenid jack russell`i terjereid, aga kuidas jõudis sinuni parsoni terjer Essie? Minu jaoks on väga tähtis koer esimene päris oma tööterjer Oliver, kes oli tohutu töövõimega, kiire, terav ja nutikas sportkoer. Tänu temale õppisin palju nii terjerite kui ka agility kohta. Paraku lõppes meie ühine spordikarjäär koeraga juhtunud autoõnnetuse tõttu jaanuaris 2014, just siis, kui olime saavutanud tulemusi andva koostöö. Traumadest taastumine oli raske, aga Olli jäi ellu. Ta on praegu 10-aastane ja rõõmustab meid siiani.

Agilityst oli saanud minu kirg ja tänuga võtsin vastu minu esimeste treenerite ettepaneku asuda koduklubis treeneri ametit pidama. Keskendusin ka oma väikese emase jack russell'i terjeri treenimisele, kes tegelikult oli võetud näituse- ja aretuskoeraks. Tänu Endyle oli mul võimalik jätkata agilityradadel jooksmist.

Essie on kauaoodatud ja hoolikalt valitud koer. Kuna parson russell on jack russell`ile lähedane tõug ja mulle meeldib nende innukus, liikumine, suurepärane hüppevõime, teravus ja tugevad instinktid, siis otsustasin selle tõu kasuks. Eestis oli juba tol ajal olemas üks sportkoer Venemaa kasvataja, agilitysportlase ja agility MM võitja Elena Raaz'ilt (end Kapustina). Võtsin julgelt kasvatajaga ühendust, suhtlesime päris palju, kohtusime agilityvõistlustel ja -seminaridel, tutvusin tõu ja Elena koertega. Kasvataja planeeris Tip Top Teknale (agility MM võitja aastal 2012) pesakonda ja kuna olin loonud usalduslikku suhte kasvatajaga, siis mul oli esimese valiku võimalus. Ma unistasin siledakarvalisest, ilusa sümmeetrilise maski, hea anatoomia ja liikumisega tricolour parsoniplikast. Ja nii see läks – unistused on pikaajalised eesmärgid – sündis kolm emast kutsikat ja üks oli, nagu tellitud, minu Estelle.

Mis on kõige olulisem potentsiaalse sportkoera valikul? Kui on võimalus ise valida, siis pead ikka mitu korda käima pesakonda vaatamas, tutvuma kutsika vanematega, vaatama hoolega nende iseloomu ja tervist, uurima sugupuud. Kutsikatega tuleb mängida, jälgida nende käitumist eri olukordades ja vaadata, kui kontaktsed nad inimesega on. Minu jaoks on oluline vanemate tervis, milline on nende töötahe inimesega, kuidas nad liiguvad ja milline on kutsikas oma käitumiselt. Kutsikas peab ka hinge puudutama.

Milline koer Essie kutsikana oli? Essie oli päris suur pujään kutsikana. Talle meeldis igale poole ronida, hüpata. Ahnelt avastas maailma. Ta ei talunud üksi olemist ja vabaduse võtmist – protestis nii et, kisa oli kaugele kosta. Päris suur väljakutse oli leida õige lähenemisviis ja motivatsiooninupukesed, et energiline parsoniplika kontakti saada. Samas oli ta ka

kutsikana hästi julge, kiirete liigutustega ning tugevate loomulike instinktidega. Söök teda ei huvitanud, trikkide õppimisel läks peale ainult toores kurk. Mänguasjad enamasti huvi ei pakkunud, seega ei saanud sageli ka mänguasjaga kutsikat koostööle motiveerida. Väljakutseks oli ka see, et meie perre jäi veel üks kutsikas jack russell Astra. Kuid positiivne suhtumine, perenaise terjerlik järjepidevus kutsika koolitamisel kandsid vilja – praeguseks on nii Essie kui ka Astra minu suurepärased koostööpartnerid.

Foto: Kristiina Ilves

Millal alustasite Essie agility treeningutega? Eeltöö agility jaoks võetud kutsikaga algab tegelikult kohe, kui kutsikas koju tuleb. Õppimine toimub läbi mängu. Kutsikas õpib õppima, õpib tegema koostööd inimesega, õpib agilityks vajalikke baasasju nt kiiresti jooksma, keskenduma, pöörama, tulema kutsumise peale jpm. Agilitytreeningutega klassikalises mõttes, kus koer on agilityplatsil ja õpib erinevaid takistusi, alustasime umbes aastaselt.

Oled ise treener, aga kes sind treenib? Hetkel treenin iseseisvalt. Mul on palju häid treenereid olnud. Tegelen agilityga üle kümne aasta ja minu esimesed treenerid olid Külli Maleva ja Stefi Praakli koerteklubist Säde. Olen võtnud palju tuntud välismaiste koolitajate seminare, millest on palju abi olnud. Igaühel on oma käekiri ja igalt neist nopid midagi, aga edasi jõudmiseks on ikka oluline oma peaga mõelda ja aru saada, mis sinu koerale sobib. Arvan, et agilitys on lisaks kiiretele jalgadele vaja kainet mõistust ja head analüüsivõimet. Olen saanud Essie treenimisel tuge ka kasvatajalt.

Millal hakkasite Essiega võistlemist? A0-s ehk mitteametlikus algajate klassis hakkasime võistlema, kui Essie oli aastane. Käisime päris palju välisvõistlustel. Noore koeraga jookse alustades on oluline roll koerajuhil, et ta suudaks rada läbides kasutada turvalisi juhtimisvõtteid.

Foto: Juris Maurans

Ametlikult alustasime Essiega võistlemist sügis-talvel 2016 ehk siis veidi enne, kui koer oli kaheaastaseks saanud. Tegelikult ma planeerisin ametlikku võistlemist kevadesse 2017. Kuid koer õppis kiiresti, põhiasjad olid selged, händleri kogemus kiire koeraga mul oli, algajate rajad muutusid igavaks ja otsustasin alustada ametlikult võistlemist treenimise ja koeraga koostöökogemuse saamise eesmärgil.

Endy, Astra Essie

Käite üsna palju välismaal võistlemas, kus olete Essiega käinud? Essiega oleme käinud Leedus, Lätis, Soomes, Prantsusmaal, Tšehhis, Rootsis.

Mis on Essie treenimisel kõige raskem olnud? Ma arvan, et leida meile mõlemale sobivad lahendused, meie mõlema kiiruse kasvatamine ja muidugi jooksupoom.

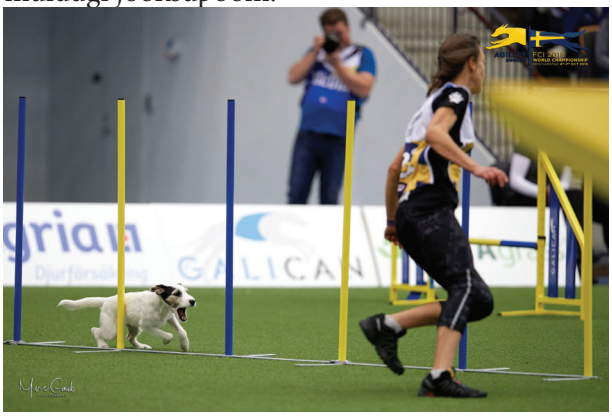

Foto: Marc Gaub

Millised on sinu eesmärgid agilitys ja mida naudid selles tegevuses kõige rohkem? Oma esimese kirgliku agilitykoera Oliveriga nägin suurt vaeva, et temaga agilityplatsil koostööd saavutada. Ta oli kiire, aga mitte väga stabiilne ja meil tekkis palju vigu. Kui tulid stabiilsus ja koostöö, tekkis see õige feeling, et see ongi agility for fun. Ma ei lähe võistlusele võitma, vaid nautima seda, mida ma koos koeraga teen. Nüüdseks võin julgelt öelda, et see õige tunne on mul tänu Essiele jälle käes. Minu eesmärk on olla parem koerajuht, olla kiirem, jääda ausaks enda ja koera suhtes ning säilitada rõõmutunnet, mida agility pakub nii minule kui ka minu koertele. Selleks pean igal võistlusel ja trennis mäletama, et tuleb töötada 200% ise. Kui sa seda ei tee, on see koera suhtes ebaaus. Koer ei ole kunagi süüdi. Kui teed asja kire ja mõistusega, siis tulevad ka tulemused.

Viimasel Agility MM-il tegite Essiega kena soorituse, kuidas ise rahule jäid? Kaks puhast rada ja kaks disklahvi. Olen rahul ja tänulik oma koerale. Eesie jooksis väga hästi, pigem jäi minu juhtimisoskustest ja kiirusest puudu. Meeskondlikul agilityrajal oli ta kiiruselt kuues. Meeleolu ja õhkkond olid MM-l hoopis midagi muud, kui tavavõistlusel. Olen harjunud, et teen kõike ise, aga seal oli palju toetust. Kaptenid toetasid ja andsid märku kuhu minna, kuna koera soendada jne. Seega sain tegeleda ainult oma koeraga ja mõelda rajale. See oli minu jaoks justkui sanatooriumisse sattumine. Rootsi MM-l sai Eesti minide meeskondliku kulla, mis on tõesti super!

Mis on teie järgmised suuremad väljakutsed? Mina tahan hoida taset ja saada paremaks, tahan lihvida oskusi, mis vajavad parandamist nii endal kui ka koeral. Eesmärk on mitte kaotada rõõmu spordist.

Essie on kibe käpp nii näituseringis, jahikatsetel kui agilityrajal. Mis on tema lemmik harrastus? Ta on tõesti multifunktsionaalne. Essie jookseb coursingut, on teinud verejälje teisele järgule ja urukatse kolmandale järgule. Näitustel oleme edukad olnud vaatamata sellele, et ta on ikkagi eelkõige sportkoer. Lemmik hobi on tal ikka agility. Essiele meeldib ujumine ja suplemine, tennisepalli ja lumepalli mäng, müramine ja patjadel mugavalt lesimine.

Eestis on väga vähe parson russell terjereid, kas oled juba mõelnud Essie pesakonnale? Mulle see tõug kohutavalt meeldib. On isegi olnud mõte, et teeks tõu populariseerimiseks Eestis parsonite tõuühingu, aga siis on vaja kaasamõtlejaid ja vajaka jääb veel teadmistest. Ma tahaksin kunagi endale veel ühte parsonit ja kui ma siis kutsikaid tahan, hakkan tõsisemalt aretuse peale mõtlema. Kõik on võimalik – elame ja näeme.

Ajakirja toimetus

Pildid Natali Happoneni erakogust

Natali kodus elavad koerad: Oliver, Essie, Endy, Astra Foto: Kristiina Ilves

Kutsika õige sotsialiseerimine aitab muuta meie tänavapilti

Maailmas reisides, nii kargetes põhjariikides kui ka soojades lõunamaades, haarab silm alati keskkonda sulandunud koeri, kes reeglina oma kohalolekuga inimesi ei häiri. Vaatamata aastakümneid kestnud sihipärasele tegevusele koerte sotsialiseerimise vallas, on meie riigis siiski üsna sage nähtus rihmas rebiv, teiste koerte suhtes agressiivsust näitav ja territooriumit valvates palju lärmi tekitav koer. Millised on meie koerte põhilised käitumisprobleemid, millest need tulenevad ja kuidas leida lahendusi ühiskonnapildi parandamiseks? Tasub teada, mida arvab probleemist Eesti Maaülikooli väikeloomakliiniku käitumisspetsialist **Tiia Ariko.**

Tiia Ariko arvates on koerad välismaa tänavatel sõbralikumad, kuna neil on olemas eelnev põhi kontaktidest sõbralike koertega . Seal ei tuldagi kurja koeraga tänavale välja. Teistele koertele reageerimise teema juures kurjustab Tiia viimasel ajal hästi popiks läinud avalike koerte aedikute üle: „Minu jaoks on need täitsa kuritegelikud kohad. Hiljuti nõustasin koera, kes käis seal mõned korrad, tekkis paar konflikti ja seejärel muutus koer agressiivseks".

Agressioon tuleb spetsialisti sõnul kolmest kohast – ressursi kaitsmine (toit, omanik, territoorium, mänguasi jne), iseenda kaitsmine ja vaimuhaigus (mida kahjuks siiski esineb). „Neljandat ei ole. Enesekindlal koeral ei ole vaja olla agressiivne. Kui vaja, siis ta läheb ja tõstab teise koera peale jalga. Ebakindel koer seevastu võib kergesti muutuda agressiivseks. Enesekindlust saab tagada hea aretus ja hea närvikavaga koer on puhas kuld. Tõsiselt ebakindla koera aretuses kasutamine on kuritegelik. Samas liiga enesekindel koer on teistpidi raske. Hea närvisüsteemiga koer läheb igasse uude olukorda uudishimuga, et mis siin huvitavat on ja kui tal pole all negatiivseid kogemusi, siis pole ka probleemi", selgitab Tiia Ariko agressiooni tagamaid, rõhutades aretustegevuse tähtsust.

Enamasti tuleb tänaval rünnak enesekaitsest ja Tiia seletab lahti käitumismudeli, milles on viis F-i: „1.Põgenemine (flight). 2. Asendustegevus (fool) – limpsimine, joomine, sügamine jne. 3.Flirt (flirt) – olen nii nunnu, ära tapa mind ära. Kas kutsikas on sotsiaalne ja tahab suhelda või ta tegelikult kardab ja tahab flirti, on tavainimesel üsna raske eristada. 4.Kangestumine (freeze) - kutsikale tullakse pai tegema, ta kardab ja tõmbab ennast krampi. 5. Võitlus (fight) - tuleb urr, mille peale käsi võetakse ära – yes, see toimibki". Edasi tuleb mängu mõtlemine ja õpitud käitumine...

Inimesel on kahte sorti mõtlemist – on verbaalne mõtlemine ja teine on nn. looma mõtlemine. Looma mõtlemist nimetatakse tajude mäluks, mida meie ise mõtlemisena ei teadvusta. Selle ilmekaks näiteks toob Tiia Ariko tudengitele esitatud küsimuse, et milliseid seoseid tekitab teis värskelt pügatud muru lõhn. „Vastuseks tuli päris kihvt sõnapilv. Loomadel ongi nii, et mingi olukorraga seotud mälupilt jääb meelde ja kui see on negatiivne, siis on vaja palju-palju korduseid, et see uuesti positiivseks ümber kerida. Ühte minu koera ründas tänaval kolm korda järjest lahtine koer ja te võite arvata kuidas ta nüüd käitub kui tänaval lahtist koera näeb. Trennis ja näitusel pole probleemi, samuti mitte siis kui koerad on rihmas, aga lahtine koer tänaval tekitab agressiooni. Agressioon pole see, et ta tahab kedagi tappa, vaid ta lihtsalt kardab - see on puhas hirm. Teist minu koera pole keegi kunagi rünnanud ja teistega kohtudes vaatab ta neid sellise pilguga, et tahaks minna suhtlema. Üldiselt ma ei luba suhtlemist just seepärast, et ta ei saaks võimalikku negatiivset kogemust. Tegelikult ongi probleem selles, et meie koertel on väga palju negatiivseid kogemusi peal ja nendest koertest tekib järgmine põlvkond, kes samuti käituvad tänaval ettearvamatult ja siis jälle järgmine põlvkond jne. Sellest tsüklist ei saa välja enne, kui meie koerad ei lõpeta tänaval üksteisele tere ütlemist ehk kuni omanike poolt ei tehta enam selliseid lolluseid, mis õpetavad koeri teisi koeri kartma", räägib käitumisnõustaja, kes peab meie tänavapildis probleemiks tädikesi, kelle kutsud tahavad teistele tere öelda – kohe läheb mängu see, et kelle territoorium see on, kelle taskus on maius,

pluss eelnevad mälupildid.

Tiia ise armastab inimesi, kes tänaval rääkides ei tee tema koerast välja ja läbi selle koer õpib, et tänaval rääkimine on normaalne. Kui tänaval tullakse kutsikat nunnutama, siis võtab ta kutsikaga kontakti ja annab teada, et tema kutsikas ei tegele võõrastega. Või siis kükitagu võõras maha nii, et ta ei kummarduks üle kutsika, mis võib kutsikat hirmutada. Siit tulebki see mälupildi teema. „Tänaval me tahame, et koer läheks inimestest rahulikult mööda, läheks teistest koertest suhtlemata mööda, aga oleme talle kutsikast peale õpetanud, et suhtle kõigiga", räägib käitumisspetsialist.

Kui räägime kutsika sotsialiseerimisest, mis on müüte täis teema, siis tähtis on eelkõige see, et me looksime kutsikale positiivseid esimesi mälupilte. „Käitumise põhi peab olema tehtud õigesti ja sellega tuleb alustada kohe. See on juba kasvataja töö – võõra inimesega suhtlemine, inimesel ei tohiks lubada kutsikale peale lennata, eriti kui inimene näeb veidi teistmoodi välja – kaalukam, kõvema häälega, habemega jne. Hea on näidata erilisi inimesi, aga peab jälgima, et nad ei ehmataks kutsikaid. Esimesed kogemused peaksid kindlasti olema positiivsed. Kutsikale ei peaks näitama koledaid asju, neid peaks vältima, minema üle mängule ja tähelepanu kõrvale juhtima. Kui võetakse koer kommi otsa, st. söö-söö-söö, siis keskendume ainult ühele meelele ja teised meeled lülituvad välja. Kui toppida kutsikal suu vorsti täis (motiveerimine ainult läbi maiuse, toim.) ja ta ei näe muud maailma, siis ta tegelikult ei loo ka mälestust toimuvast. Kui sa tahad, et ta näeks teist koera, siis las ta vaatab, aga samal ajal tegeleb sinuga. Kui aga on olukord, mida ta ei peaks nägema, siis pane või käsi silmade peale, tõmba tähelepanu endale ja eemaldu. Kui kutsikaga juhtub midagi ebameeldivat ja ta ehmatab, siis võta ta sülle kuni ta rahuneb ja hakkab uuesti mõtlema. Siis näita talle jälle maailma, et ta tunneks, et midagi hullu ei juhtunud ja tajuks, et sina oled turvaline. Kui nüüd tulevikus midagi juhtub, siis ta ei jookse mitte ära, vaid jookseb omaniku juurde, mis on väga oluline", jagab Tiia õpetussõnu, kuidas omanik saab koera turvatunnet tõsta.

Välismaal on tänavapildis koeri palju, mis on tavaline asi ja sellele ei reageerita ülemäärase tähelepanuga. Tänaval jalutades me ju tegelikult tahame, et koer käiks rahulikult rihmas ja ignoreeriks teisi koeri. „Tegelikult lastakse kutsikas hoopis teistega mängima ja ta loob endale mälupildi, et teiste koertega suhtlemine ongi see, mida ta tegema peab. Suuremaks kasvades ta äkki enam ei tohi teiste koertega suhelda, aga tal on teadmine, et ta seda võib ja seetõttu ta tiribki teiste koerte poole. Ja siis tuleb sinna mingi intsident peale ja probleem ongi käes. Tänapäeval sotsialiseeritakse näiteks sportkoeri juba hoopis teistmoodi. Nad elavad koos omanikuga rõõmsalt omas mullis ja ülejäänud maailma nende jaoks polegi".

„Samuti paistab meie tänavapildis välja see, et koertel on puudu algkoolitus. Nüüd on läinud asi paremaks, aga aastaid tagasi oli nii, et trenniplatsidel olid ainult saksa lambakoerad ja dobermannid. Kui inimene võttis endale kodukoera, tibulinnu, siis ta temaga sinna saksa lambakoerte vahele ei läinud. Viimasel ajal on tulnud kodukoerte treeningrühmi nagu seeni pärast vihma, aga nende tase on väga erinev. Ühesõnaga on probleem selles, et koertega ei käida koolis ja arvatakse, et väikese koeraga pole häda niigi. Kui suur koer teeb tänaval lollusi, siis näevad seda kõik, aga kui väike koer rihmas tirib, siis seda ei panda tähelegi", räägib käitumisspetsialist vajakajäämistest koerte koolitamisel.

Koera pole võimalik vati sees hoida. On kohti, mis on koera jaoks keerulised, kus ta muutub ebakindlaks ja satub enesealalhoidu. „Siis tuleb leida õige käitumine ja siin aitab enamasti asendustegevus (fool) - istu-lama-seisa, sööme kommi, mängime palli", sõnab lõpetuseks Tiia Ariko.

Käitumisspetsialist Tiia Arikoga vesteldes saime teada, et koera elus on määrava tähtsusega kutsikaeas saadud esimesed mälupildid. Tasub tõsiselt tegeleda sellega, et kutsikas ei saaks oma varases nooruses negatiivseid kogemusi, mistõttu on ka võõrastega tänaval suhtlemine taunitav. Meie tänavapilti aitavad sõbralikumaks muuta hea algkoolituse saanud koerad, kelle tähelepanu on suunatud peremehele ja seega ümbritsevad ahvatlused hästi kontrollitavad.

Ajakirja toimetus

mypet

Ootame teid meie
UUDE POODI
Telliskivi kvartalis uues
I-HOONES TELLISKIVI 60.

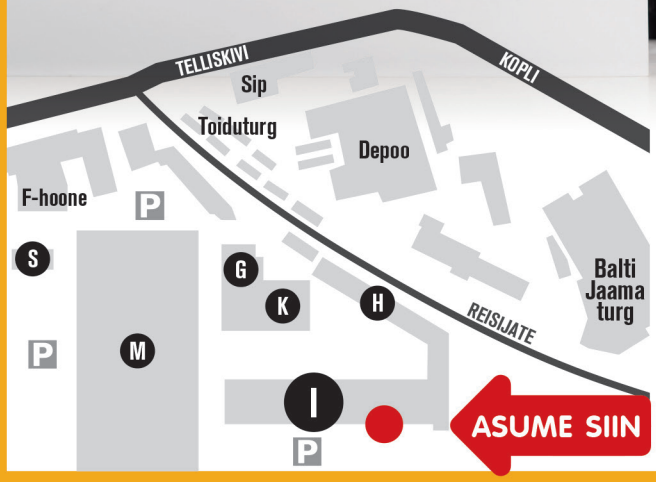

Pakume väga laia valikut kvaliteetseid ja teraviljavabasid **kuivtoite** ja **konserve**, Eesti parimat valikut **toortoite** nii kassidele kui koertele. Lisaks kvaliteetseid **riideid**, **pesasid**, **rihmasid** ja palju muud põnevat.

Avamise puhul rohkelt soodsaid pakkumisi.

www.mypet.ee
TEL 5144 232

UUED KÕRVARÕNGAD JA KAARDID TERJERITÕUGUDE SILUETTIDEGA

NORNA

/NornaCatandDog

www.osta.ee / Eesti Disain / Norna Design

Lemmiku vanadusperioodi probleemid ja leevendused

Dr. Heli Säre, DVM, PhD, CertVA

Lemmiklooma vanadusperioodiks loetakse viimast veerandit liigi keskmisest elueast. Tegelik vananemise kiirus sõltub aga tõust ja sugupuust, elustiilist ja keskkonnast, toitumisest ja üldisest tervislikust seisundist. Suurekasvulised tõukoerad näitavad esimesi vanadustunnuseid juba pärast viiendat eluaastat, väikeseid koeri peetakse tavaliselt eakateks pärast kümnenda eluaasta täitumist. Vananemine ei ole haigus, kuid ea kasvades tekivad terviseprobleemid lihtsamini ning tervistumine on raskem. Loomulikke vananemisega kaasnevaid muutuseid ei tohi segi ajada haigussümptomitega. Vanemate loomade levinumate terviseprobleemide tundmine aitab loomaomanikul terviserikkeid eristada.

Eaka lemmikloomaga tuleks 2 korda aastas käia tervisekontrollis ja lasta teha ka vereproov, mis annab infot looma seisundi muutuste kohta isegi siis kui pealtnäha midagi veel viga pole.

Mida jälgida kodus? Loomaomanik peab oskama märgata terviseprobleemile viitavaid ohumärke. Tähtis terviseseisundi indikaator on lemmiku kehakaal - rasvumine, kõhnumine, aga samuti söögiisu ja veetarbimise muutused ning halb hingeõhk. Muutused käitumises, orientatsioonikadu või une ja ärkveloleku aja ära vahetamine viitavad dementsusele või olla märgiks meelte töö nõrgenemisest. Väikesed kognitiivsed muutused on normaalne osa vananemisprotsessist, kui see aga süveneb sedavõrd, et loom ei tunne ära omanikku või ei taju ümbritsevat keskkonda, tuleb pidada nõu loomaarstiga.

Ülekaal. Vananedes väheneb lihasmassi osakaal, baasainevahetus aeglustub ning ka looma aktiivsus tavaliselt langeb. Eaka looma energiavajadus võib olla isegi kuni 40% madalam kui nooruses. Kui eakat looma endistviisi sööta, siis ladestuvad ülemäärased kalorid keharasvana. Ülekaal ning rasvumine on peamine riskitegur liigesepõletike ja diabeedi tekkeks. Ülekaalulistel esineb sagedasemini nahapõletikke, kõhukinnisust ja põiepõletikke, suurenevad anesteesia ja teiste kliiniliste protseduuridega seotud riskid. Spetsiaalsed seenioritoitud on mõõduka energiasisaldusega, varustades seejuures vananevat organismi kõige vajalikuga (antioksüdandid, vitamiinid, glükosamiin, kondroitiin jt). Juba väljakujunenud ülekaalulisele loomale tuleks aga valida veterinaari abiga eridieet, et kehakaal kontrolli alla saada.

Hambahaigused. Hammaste- ja suuhaigused on koertel mitte ainult väga sagedased suuhügieeni probleemid, vaid ohtlikud haigused, mis võivad põhjustada erinevaid terviseprobleeme nagu südamehaiguseid, hingamisteede haiguseid, neeruhaiguseid. Suuhügieen on väga oluline looma heaolu seisukohalt, hammaste probleemid põhjustavad valu, mis võib kiiresti muutuda krooniliseks valuks ja häirida tugevalt looma igapäevast heaolu. Tead ju ise, mis tähendab hambavalu!? Nagu inimestel, nii ka lemmikloomadel - hammaste harjamine on üks parimaid viise, et hoida hambad ja igemed terved. Aga lemmikloomad ei saa hammaste pesemisega üksinda hakkama!!! Vananeva looma hambaid tuleks näidata vähemalt kord aastas loomaarstile – ladestunud hambakivi, logisevad hambad ja põletikulised igemed vajavad loomakliinikus professionaalset ravi. Abiks on ka laias valikus spetsiaalseid närimismaiuseid, toidulisandeid ja geele, kuigi hambaharjamisega võrdset efektiivsust need enamasti ei taga.

Nahaprobleemid: Ea kasvades kaotab looma nahk elastsust ning kuivab, mistõttu karvkate võib kaotada läike ning tekib kõõm. Märkimisväärsed muutused naha ja karva seisundis võivad viidata mõnele sisehaigusele, mis vajaks ka veterinaari tähelepanu. Kergematel juhtudel on abi asendamatuid rasvhappeid sisaldavatest

toidulisanditest või kasutada spetsiaalseid dermatoloogilisi preparaate, mis on mõeldud nahale manustamiseks või šampooni või palsami näol kasutamiseks. Näiteks Allerderm® on otse nahale täpilahusena manustatav toode, mis aitab nahabarjääri paraneda. Vanad loomad vajavad sagedasemat kammimist-harjamist, tähelepanu tuleb pöörata sabaalusele piikonnale. Vähemaktiivse koera küüned vajavad sagedasemat lühendamist, käpapadjandid kuivavad ja kasutusele tuleks võtta käpapadjandivaha. Regulaarne karvahooldus aitab ka varakult märgata kõikvõimalikke kasvajalisi muutuseid nahas ja nahaalustes kudedes, mida eakatel loomadel ka sagedasti esineb.

Neeruhaigused: Neerufunktsiooni nõrge-nemine vanuse kasvades on paratamatu protsess. Elu jooksul kogetud põletikulised haigused, toksiinid, kõrge vererõhk või südamehaigus võivad olla neerude seisukorda märkamatult kahjustanud. Neerude tohutu võimekus võimaldab neil oma ülesannet täita täiel võimsusel ka veel siis, kui hävinud on isegi 70% neerukoest.

Puhas vesi peab olema loomale alati saadaval, aga rohke joomine on üheks esimestest märkidest, et looma neerude tervist ja hormoonsüsteemide tööd tuleb loomakliinikus kontrollida. Algstaadiumis on neeruhaiguse progresseerumist võimalik pidurdage eridieediga: seepärast soovitan loomaarstina eakale loomale vereanalüüs teha igal aastal ka ilma mingite eriliste haigusnähtudeta. Kui aga on leitud vereproovis langenud neerude funktsioonile viiteid, siis on vajalik koheselt rakendada eridieet, lisada menüüsse spetsiaalseid toidulisandeid ja vajadusel ravimeid. Varakult diagnoositud neerude funktsiooni häiret on võimalik leevendada ja kontrolli all hoida sageli veel aastaid ja säilitada looma täisväärtuslik elukvaliteet!

Liigesehaigused: Vananedes kaotab liigesekõhr võimekuse pärast traumat või intensiivset liikumist taastuda. Suurekasvulist tõugu koertel, ülekaalulistel või varasemas elus liigesevigastusi põdenud koertel on eriti suur tõenäosus liigesepõletikku haigestuda. Kui mõnele loomale põhjustab artriit üksnes kerget liigese jäikust, siis teisele võib see olla väga piinarikas. Liikumisraskustega lemmikut tuleb säästa külmast tuulisest ilmast ja libedast laminaatpõrandast. On põhjus, miks vanematele koertele meeldib soe, pehme, hubane magamisase - vananedes looma kehatemperatuuri regulatsioonivõime väheneb! Koer, kes viibib külma päevaga enamuse ajast õues, vajab vanaduspäevil tõenäoliselt kampsunit. Siseruumides võib olla vajalik võimaldada koerale pehme, spetsiaalne nn. ortopeediline ase. Magamisaseme asukoha valikul, paigaldage see pigem soojusallika lähedale, aga nii, et ei oleks liiga soe. Kui treppidest kõndimine või autoistmele hüppamine muutub koerale raskeks, on vaja looma aidata. Igapäevased, mõõdukas tempos jalutuskäigud on parim harjutus artriidiga koertele, väga hästi mõjub ujumine. Loomakliinikutes on saadaval liigeste taastumist soodustavad toidulisandid glükoosamiini ja kondroitiiniga ning artriidiga loomadele ette nähtud ravitoidud. Vähene soov liikuda ja muutused käitumises võivad viidata liigeste valulikkusele ning siis tuleb kindlasti koostöös loomaarstiga leida lemmikule sobiv valuravi skeem.

Südamehaigused: vananeval loomal langeb südame võimekus toime tulla intensiivset koormusega. Südameklappide ja veresoonte jäikus suureneb. Eriti väikest tõugu koerad on suurenenud südamehaiguse tekkeriskiga. Südamepuudulikkuse tunnused: kiire väsimine, sage hingeldamine, koerte puhul öine köha- on lõppstaadiumis südame haiguse tunnused. Regulaarne tervisekontroll loomaarsti juures aitab haigust aga avastada harilikult varasemas staadiumis.

Nägemis-ja kuulmisprobleemid: Vananemi-sega käib vahel kaasas kuulmis- ja nägemisteravuse nõrgenemise. Kergekujulised muutused jäävad sageli märkamatuks, kuid võivad olla ootamatu agressiooni põhjuseks: inimese liginemist mitte märganud koer võib puudutusele instinktiivselt hammustamisega reageerida. Hägune läbipaistmatu silmavärvus on sageli tingitud läätsetuuma skleroosist, mis on ohutu ja nägemist oluliselt mitte halvendav seisund, aga samasugune tundub välisel vaatlusel katarakt ehk kae, mille puhul nägemine tõesti kaob. Käitumismuutused või orientatsioonikadu võivad lisaks meelte töö nõrgenemisele viidata ka dementsusele. Väikesed kognitiivsed muutused on normaalne osa vananemisprotsessist, kui see aga süveneb sedavõrd, et loom ei tunne ära omanikku või ei taju ümbritsevat keskkonda, tuleb pidada nõu loomaarstiga, et leida lahendus muutuste süvenemise aeglustamiseks ja looma elukvaliteedi parandamiseks. Vananeva koera jaoks on välja töötatud spetsiaalne toidulisand, mis aitab vähendada vanusest tingitud vaimsete võimete ja aktiivsuse kadu koertel (nt. Aktivait®, Vet Pluss).

Reproduktiivsüsteemi haigused: Mitte-steriliseeritud/kastreeritud geriaatrilised lemmikloomad on suuremas riskis piimanäärmevähi, munandite ja eesnäärmevähi tekkeks, kõrge on emaka põletike tekke oht (tekkida

võib püometra). Emakapõletik (püometra) on bakteriaalne haigus, see on loomale eluohtlik ja vajab kohest kirurgilist ravi. Üksikutel juhtudel on näidustatud medikamentoosne ravi, enamasti aga vajab püometra looma stabiliseerimist ja erakorralist operatsiooni. Emakapõletik tekib pea ühel neljast emasest koerast. Tundemärgid emakapõletiku tekkel võivad olla vähemärgatavad-isutus, janu suurenemine, apaatsus, eritis vulvast, kuni hetkeni, mil tekib põletikust veremürgitus, neerude kahjustus, vedelikupuudus jne. Eesnäärme haiguste tekkele võib viidata sagedane urineerimine (sirtsutamine), roojamisel ebamugavustunde, valu esinemine, vere eritus uriiniga. Selliste sümptomite märkamisel on koheselt vajalik loomaarsti visiit.

Valu: Erinevad probleemid nagu hammaste ja liigeste haigused, haavad, põletikud, nahahaigused, kõrvapõletikud, kasvajad jt. võivad põhjustada lemmikloomal ebamugavustunnet ja valu. Valu tugevuse objektiivsemaks ja usaldusväärsemaks hindamiseks on välja töötatud liigispetsiifilised mitmemõõtmelised ägeda ja kroonilise valu hindamise mõõdikud. Looma omanik tunneb kõige paremini oma lemmikut ja oskab hinnata, kas midagi on looma käitumises muutunud. Tähelepanu peab pöörama käitumuslikele tunnustele nagu kehahoiak, pidev asendi muutmine, aktiivsuse tase, enese puhastamine, agressiivsuse tekkimine, susisemine, hammustamine, enese varjamine, peitmine, enesevigastamine, pidev käppade või saba lakkumine jms. Need kõik võivad olla valu sümptomiteks ja seega on vajalik uurida täpsemalt, mis valu põhjustab ning paralleelselt rakendada valuravi. Inimeste valuravimid EI SOBI lemmikutele ja võivad hoopis põhjustada eluohtlikku tervisekahjustuse. Loomadele on spetsiaalselt nende jaoks välja töötatud ravimid. Tänapäeval ei pea keegi kannatama valu!

Kuidas toetada vananevat lemmikut? Heas tervises eakas loom on suurepärane kaaslane, enamasti rahulikum ja kuulekam kui noorem liigikaaslane. Õige hoolitus ja rohke peremehe tähelepanu aitavad neljajalgsel pereliikmel püsida heas vormis ka vanadusaastatel!

Täisväärtuslik toit hoiab lemmiku kaua aktiivse ja mänguhimulise. Spetsiaalsed seenioritoidud säilitavad tervisliku kehakaalu ja lihasmassi ning ei kuluta organsüsteemide loomulikke reserve. Ka vanemale lemmikule on väga tähtis igapäevane füüsiline töö. Regulaarsed jalutuskäigud hoiavad koera kauem liikuvana ning väldivad liigsete kilode kogunemist. Küll aga ei tohi jalutuskäik olla liialt koormav, olgu pigem lühem ja tempo mõõdukas. Soovituslikud on traksidega, mis väldivad liigset survet kaelale ja pakuvad turvalist tuge liikudes. Lamamisase peab olema vanemal lemmikul soe ja pehme. Füsioteraapia protseduurid on väga kasulikud - massaaž leevendab stressi, aitab säilitada lihaste funktsiooni ja suurendada liikumisulatust. Kindlasti on soovituslik külastada professionaalset füsioterapeuti, kes määrab vajalikud protseduurid ja õpetab koera omanikule kodus iseseisvalt massaaži ja liikumisharjutuste tegemist.

Tähelepanu tuleb pöörata eaka looma hügieenile. Vanad loomad vajavad sagedasemat kammimist-harjamist, tähelepanu tuleb pöörata sabaalusele piirkonnale, hammastele, küüntele ja käpapadjanditele. Vaktsineerimine ja sise- ning välisparasiitide vastane profülaktika on niisama vajalik kui noorele koerale! Kindlasti on väga oluline vananeva lemmiku aju stimuleerimine erinevate nn. nutikate harjutustega ja mänguasjadega. Püüdke koeraga suhtlemisel hoida positiivset nooti. Rääkige temaga ja kiitke teda ikka rõõmsalt isegi siis, kui ta teid hästi ei kuule. Samuti on vajalik harjumuspäraselt õues viibida ja viia koer tema lemmik paikadesse.

Millal peaksime lemmiklooma eutaniseerima? Kuidas me teame, et see on õige aeg? Otsus eutanaasia suhtes võib olla üks raskemaid otsuseid, mida te oma lemmiklooma jaoks kunagi teete. See on omaniku aga ka veterinaararsti jaoks kirjeldamatult raske küsimus ja sageli väga-väga raske otsus. Mõnikord on eutanaasia kindlasti parim viis lemmiklooma aitamiseks. Teinekord aga nii selget piiri pole. Kuigi see on loomaomaniku isiklik otsus, ei pea see olema tehtud üksinda. Otsuse tegemisel võib teid aidata avatud arutelu loomaarstiga-hinnake koos võimalikult objektiivselt teie looma elukvaliteeti, võimalikke diagnostika ja ravi meetodid ning nende tulemuslikkust. Kaaluge mitte ainult seda, mis on teie lemmiklooma jaoks parim, vaid ka seda, mis on teile ja teie perele parim. Näiteks, kui teie lemmiklooma elukvaliteeti kahjustab tõsiselt vigastus või haigus, mida ei saa ravida või vajab rohkem hooldust kui sina ja teie pere suudab pakkuda, võib eutanaasia olla parim otsus. Elukvaliteet on lemmikloomade ja inimeste jaoks oluline. Ameerika veterinaarmeditsiini assotsiatsioon on välja töötanud brošüüri, mis on kasulik infomaterjal eutanaasia kohta (https://ebusiness.avma.org/ProductCatalog/product.aspx?ID=100).

Näitusekoolitus sobib algajatetele ja ka edasijõudnutele!
Aitame parandada juba tekkinud küsimusi näitustel
Anname nippe koduseks harjutamiseks, et näitustel edukalt esineda
Algajate grupp alustab 12 juunil

mob: 5174330 **FB grupp Koerte näitusekoolitus** **leeloratas@gmail.com**

Vilde tee loomakliinik

SISEHAIGUSED

KIRURGIA

DERMATOLOOGIA

TERVISEUURINGUD

PAARITUSAJA MÄÄRAMINE, PAARITUSABI, KUNSTLIK SEEMENDAMINE, TIINUSE DIAGNOOSIMINE, SIGIMISALASED PROBLEEMID EMASTEL JA ISASTEL

HAMMASTE TERVISHOID JA RAVI

Aadress: E. Vilde tee 113b, 12911 Tallinn Telefon: 678 9080

Tagasivaade reisiajaloole, I osa

Usun, et tänapäeval ei saa kuigi paljud koeraomanikud uhkustada selliste rariteetidega, nagu aastal 1949! nende koerte võidetud diplomid.

EESTI VABARIIKLIK JAHI-TÕUKOERTE KASVATUSE ÜHING

DIPLOM

Sms. N. Privalov'i inglise setter „Lady"
on koerte ülevaatusel Tallinnas 1949 a. auhinnatud
väikese kuldaurahaga.

TALLINN, 22 novembril 1949 a.
NR. 223

JUHATUSE ESIMEES S. Smelkoff
SEKRETAR

Kujutan ette imestust inimeste nägudel, kes neid ridu loevad. Selline intrigeeriv algus on järgneval jutul sellest, kuidas minu ellu tulid koerad ja koertenäitused. Minu isa oli innukas jahimees ja sportlane, kes tegeles jahilaskmisega. Ja mõistetavalt olid meie majas kogu aeg jahikoerad. Kui mina siia ilma sündisin, siis said minu valvuriteks ja mängukaaslasteks inglise setterid Leedi ja Kara.

Isa oli väga uhke oma koerte üle, kes olid suurepärased jahil ja tublid näitustel. Tollel ajal polnud rosette ja karikaid, olid ainult medalid, mis kahjuks pole meie majapidamises säilinud. Vähemalt on säilinud mõned pildid koertest ja diplomid, mis on kinnitus sellest, et sõjajärgses Tallinnas toimusid koertenäitused.

Viimane koer jahikoerte plejaadist lahkus, kui mina käisin 6-ndas klassis. Vanemad ei tahtnud kohe uut kasvandikku võtta, aga mina tundsin koerast väga puudust. Minu lemmikraamatuteks olid raamatud koertest ja käisin naabruses asuvas Šnelli pargis selleks, et seal koertega jalutada. Teadsin kõiki seal käivaid koeri, nende omanikke ja ajagraafikut, millal nad pargis jalutavad ning õhtuti kiirustasin oma neljajalgsete sõpradega kohtuma. Praegu, mitu aastakümmet ajas tagasi vaadates imestan, et keegi mind tol ajal imelikuks tüdrukuks ei pidanud. Ja muidugi ootasin ma kannatamatusega koertenäitusi, mis toimusid kaks korda aastas – kevadel ja sügisel. Teadsin kõiki tõuge!

Kuna dekoratiivkoeri esitleti näituseringides vähe, siis neid teadsin ma kõiki nimepidi. Oma koera mul ikka ei olnud ja et kuidagiviisi seda auku oma elus täita, hakkasin tegelema jahilaskmisega. Olin edukas ja paari aasta pärast kuulusin Eesti koondisesse. Aastad möödusid, jõudsin lõpetada ülikooli ja abielluda ning esimeseks ostuks uues peres oli, arvake ära mis!? Õige! KOER! Mul vedas väga, sest kuningpuudli (toim.: tänapäeval nimetusega suur puudel) kutsikaid oli tollel ajal vähe ja õnneliku juhuse läbi müüs minu kolleeg Eesti raadiost ära oma üheaastase musta kuningpuudli, kes teda mingil põhjusel segama oli hakanud. Haarasin võimalusest, läksin kohe õhtul teda vaatama ja üksinda lahkuda enam ei saanud – niisiis läksin koju koeraga!

Mõne aja möödudes ilmus ALMAVÜ (Armee, Lennuväe ja Mereväe Abistamise Vabatahtlik Ühing) näituse kuulutus, kus oli ka dekoratiivkoerte sektsioon. Ausalt öeldes ma isegi ei närveerinud näitusele minnes, sest polnud ju kunagi veel näitusekoera omaniku nahas olnud ja isegi ei teadnud, et puudlil peab olema vastav soeng. Kui aga hakati numbrite järgi ringi kutsuma, siis märkasin, et minu koer pole pehmelt öeldes õiges soengus. Sellele vaatamata valiti minu koer teiseks ja lisati märkus, et nägu pidanuks olema trimmitud. Esimeseks tuli meie tuntud organisti Rolf Uusväli koer.

Peale seda esimest näitust hakkasin usinasti õppima tõu iseärasusi, õppisin trimmima ja hankisin vajalikud instrumendid, mida tollel ajal polnud kerge leida. Hakkasin Bekkiga saama auhinnalisi kohti ja medaleid. Boonusena sain kaasa näitusepisiku terveks eluks! Nüüdsest olid kõik Tallinna, Tartu ja Pärnu näitused minu ajagraafikus.

Esimene välismaareis toimus koos mehega aastal 1984. Sellel ajal oli meil ilus isane juunior afgaani hurt ja tema kasvataja Moskvast agiteeris meid minema Praha rahvusvahelisele näitusele. Seda ei oska te endale ettegi kujutada, kuidas neil aastatel üldse oli võimalik välismaale sõita ja veel koos koeraga! Valmistusime reisiks mitu kuud. Kõik oli väga keeruline ja keegi ei teadnud reisimisest õieti midagi. Vaja oli viisasid, veterinaartõendeid, ja lisaks sellele kulges reis läbi Läti, Leedu, Ukraina ja sealt Užgorodi kaudu Tšehhoslovakkiasse. Kui mulle praegu pakutaks samadel tingimustel seda reisi korrata, siis ausalt öeldes ei tea, kas nõustuksin selle avantüüriga. Aga praegu on mida meenutada. Niisiis asusime Žiguli 06-ga teele, pardal mees, mina ja koer. Esimene ööbimiskoht oli Valgevene territooriumil. Kõik oli ülimalt lihtne – sõitsime metsa, valisime sobiva lageda koha, panime telgi üles, süütasime priimuse, soojendasime konservi ja keetsime teed. Ilm oli soe, loodus kaunis ja ööbisime telgis. Praegu on nii mõnigi hämmingus, et milleks selline ekstreemsus, kui võiks ööbida hotellis ja einestada restoranis. Lihtne! Aga kust seda kõike võtta aastal 1984? Hotellides ei jätkunud kohti inimestelegi ja siis veel koeraga! Trassil leida kohvikuid ja baare? Müstika! Kõik oli tarvis kaasa võtta, isegi kanistrid bensiiniga ja seegi oleks piiripunktis ära võetud - pääsesime tänu lahkele tolliametnikule. Tollel ajal kasutati sellist kavalust, et suurendati kütusepaake. Niisiis jõudsime Prahasse eriliste viperusteta. Moskva daam, kes oli meid sellesse avantüüri mässinud, tutvustas meid kohalikule bobtaili (toim.: vana-inglise lambakoer) kasvatajale Bedrikule. Mina sain talle helistada, öelda millal me välja sõidame ja millal orienteeruvalt plaanime Prahasse jõuda. Meie kohtumine sai meile teatud määral saatuslikuks, aga sellest hiljem. Praegu aga tervitame kuldset Prahat – me oleme kohal!

Bedrik tuli meile Tšehhi pealinna piirile vastu ja viis oma koerterisse. See oli imepärane ärklikorter. Suured ümmargused aknad, vanaaegne mööbel kõigis neljas toas, suur kaleviga kaetud kirjutuslaud, pildid seintel ja eksootilised väikeloomad – tšintšilja ja kaks iguaani. Ja lõpuks – ilmatu suur bobtail hüüdnimega Cindarella, koduselt Aika. Näituseni oli kaks päeva aega, esimesel päeval tutvustas Berdik meile Prahat, teisel aga pesime ja valmistasime afgaani näituseks ette. Muret valmistas meile asjaolu, et meil polnud näituse kohta ühtegi kinnitust, ega osaleja numbrit. Kuna meid oli kirja pannud kasvataja Moskvast, siis Eestisse seda numbrit poleks niikuinii saadetud, aga miks tema seda meile

ei edastanud? Aga nüüd oli juba hilja sellele mõelda.

Varahommikul tõime pestud ja kammitud afgaani näitusepaviljoni. Sisenemisel esinesid mõningad tõrked, aga Bedrik klaaris kõik ja me saime sisse. Läksime infosse, kus selgus õudne tõsiasi, et meie koer pole kataloogis, pole kirja pandud. Kujutage ette meie olukorda! Mida nüüd teha? Kuna juba siin olime, siis otsustasime minna ringi juurde ja vaadata teisi. Aga Bedrik oli hämmastav inimene! Nähes, et olen solvumisest nutma hakkamas, otsis ta üles korraldaja ja tuli tagasi paberiga, mis lubas ringi lõppedes anda kohtunikul meie koerale ilma hindeta kirjeldus. Nagu hiljem selgus, oli see vastutulek seetõttu, et olime ainukesed NSVL-i esindajad sellel rahvusvahelisel näitusel. Muidugi mõistsid ka korraldajad, et koer on jäänud mingi apsu tõttu registreerimata. See oli mee tilk tõrvapotis! Kui läksime ringi, siis hakkasid kohalikud afgaaniomanikud kataloogist meie koera otsima – ilmselt nähti temas konkurenti! Kirjelduse saime hea, aga olukord oli masendav ja kahetsusväärne. Koju jõudes helistasin Moskva daamile, aga mõistlikku selgitust temalt ei saanud, ta olevat ülesande kellelegi teisele edastanud ja nii see tegemata jäigi. Hiljem mõistsin, et sellel ajal ei saanudki pangaülekandega osavõtumaksu tasuda, sest kellelgi lihtsalt polnud pangas kontot! Seekord vedas meid kasvataja alt, aga nagu öeldakse, pole halba ilma heata.

Sõbrunesime Bedrikuga ja oleme siiani sõbrad. Järgmisel aastal otsustasime sama reisi ette võtta ja juhtus see, mis juhtuma pidi – sinna sõitsime ühe koeraga, aga tagasi tulime kahega! Ja jällegi osales selles Bedrik! Võib ka öelda, et ta oli kenneli "Parabellum", kus on kasvatatud afgaani hurtasid, bullterjereid ja kääbusbullterjereid, loomise juures. Meie sõbranna soovil, kellel oli airedale`i terjer, tõime me sel aastal Tšehhist bullterjeri ja ise ei plaaninud selle tõuga tegelema hakata. Teel Tallinnasse võitis ta meie südamed ja me ei suutnud temast enam loobuda. Sellest ajast tänaseni elavad meie majas need pilusilmsed kõrvuni veniva naeratusega imelised loomad. Aastaid järjest käisime Tšehhoslovakkia rahvusvahelistel näitustel Prahas, Brnos ja Nitras. Iga selline sõit andis meile välismaal reisimise kogemusi ja põnevaid muljeid, aga põhiline – andis juurde uusi sõpru!

Meie praktikas tuli ka seda ette, läksime Brno näitusele, aga peatusime oma sõbra juures, kes nüüd elas Prahast väljas oma isiklikus majas. Nagu varem mainisin, on selle inimese juures kõik ebaharilik ja loomulikult ka tema maja – vanaaegne, suur, piiratud alaga, kus jalutasid erinevat tõugu kanad. See oli meie afgaanile kõige suurem ahvatlus. No kuidas nii?? Lausa nina ees marsivad sulelised, kes nokivad ja kaagutavad ja nii saabus moment, kus koera närvid ütlesid üles ja ta hakkas ühte eriti nahhaalset isendit taga ajama. Mida teha? Ühe kodulinnu kiirus pole afgaani omaga võrreldav ja lind tuli päästa. Lind küll päästeti, aga afgaan libastus ja murdis jala nii, et lausa kuulsin raginat. Kõik. Käpp rippus elutult. Tõstsime vaese koera autosse ja kihutasime kummide vilinal ühe väikese linnakese veterinaari juurde justkui oleks see elu ja surma küsimus. Üsna hilisel tunnel jõudsime kliinikusse, tassisime koera sisse ja mina olin minestuse äärel. Bedrik oli leidnud arsti ja tema esimene küsimus oli: "Kellele abi anda? Koerale või prouale?" Ju siis nägin selline välja, sest tollel hetkel tundus, et kogu maailm variseb kokku. Afgaan pandi lauale, arst uuris mingi aparaadiga käppa ja küsis: "Kas lähete näitusele? Saan teha nii, et homme saab ta ringi minna, aga pärast peab kuu aega ravima ja võib jääda lonkama. Või panen praegu kipsi, mille võite kahe nädala pärast ära võtta ja koer on terve." Meie kolme suust tuli ühine vastus: "Kips!" Kohe varsti oli käpp fikseeritud ja võisime asuda koduteele. *Järgneb…*

Nelli Privalova
Tõlkinud ajakirja toimetus

Pildid Nelli Privalova erakogust

Koerte füüsilisest treeningust

Mari Valgma,
Certified Professional Canine Fitness Trainer
Koerte võimlemiskursuste treener
koertekoolis Kratt

Mari ja Pipi

Tänapäeval erineb koerte elu oluliselt sellest, mis see oli aastasadu või isegi paarkümmend aastat tagasi. Enamasti ei võeta enam koeri täitma tööülesandeid, millest sõltuks kogu pere elatis. Pigem on koertest saanud ennekõike meie pere liikmed, kelle elu kulgeb meie endiga samas rütmis. Olenevalt perest võib see tähendada pikki päevi diivanil pikutamist, regulaarselt looduses matkamist või hoopiski tõsist sportlaskarjääri.

Koerte muutunud elustiili valguses on tekkinud suur vajadus teadliku füüsilise treeningu järele ning tänu sellele on koerte fitness praegu tõelisel tõusuteel kogu maailmas. Siinkohal saame tõmmata paralleele inimeste maailmaga. Kui meil on istuv töö ning vähe võimalusi füüsilisteks tegevusteks, siis hea tervise hoidmiseks peame paratamatult leidma aega oma keha eest hoolitsemiseks ja trennis käimiseks. Kui me aga tegeleme väga tõsiselt mõne spordialaga, siis selle juurde peaks alati kuuluma ka mitmekülgne füüsiline treening. Täpselt sama kehtib ka koerte puhul. Olgugi, et erinevatel põhjustel, siis teadlikku füüsilist treeningut vajavad kõik koerad. Nii need, kes pikki päevi toas oma pererahvast koju ootavad, kui ka need, kelle võistlusgraafik meenutab tippsportlaste oma.

Kas jalutamisest piisab?

Tihti valitseb arusaam, et koeraga igapäevaselt jalutades saavadki kõik lemmiku füüsilised vajadused kaetud. Tõepoolest, regulaarne liikumine on hea tervise alus, aga see moodustab vaid osa terviklikust füüsilisest treeningust. Jalutuskäike võib vaadata kui võhmatreeningut, aga tasakaalus füüsilise treeningu juurde peaks kuuluma ka jõutreening, koordinatsioonitreening, süvalihaste treening ning vahel ka kiirustreening. Miks see oluline on? Tasakaalus füüsiline treening aitab oluliselt vähendada vigastuste riski, tõstab koera enesekindlust, aitab teda nii füüsiliselt kui ka vaimselt maandada ning annab meile endile aimu koera võimetest ja nõrkadest külgedest. Läbi tasakaalus füüsilise treeningu hakkame me paremini oma koeri mõistma ning meie kooselu muutub sujuvamaks ning nauditavamaks mõlemale osapoolele.

Austraalia lambakoer Pipi, omanik Mari

Millele tuleks erinevas vanuses koerte puhul keskenduda?

Kutsikate ja noorte koerte päevakavas peaks lisaks jalutuskäikudele ja sotsialiseerimisele olema kindlasti ka koordinatsioonitreening. Koordinatsioonitreeningu eesmärk on õpetada koerale, kus ta erinevad kehaosad paiknevad ruumis ning kuidas need liiguvad üksteise suhtes. Käte ja jalgade teadlik liigutamine tundub meile sageli iseenesestmõistetav, aga meie endi lapsepõlv oligi sisustatud erinevate mängudega, mis aitasid sellel kehatajul ja koordinatsioonil areneda. Koertele saab samasuguseid "mänge" luua - erinevad takistusrajad rahulikult ukerdamiseks, käppade teadlik asetamine erinevatele pindadele, erinevates suundades liikumiste õpetamine. Läbi koordinatsiooniharjutuste

Airedale`i terjer Klara, omanik Marina

õpib koer oma keha suurust ja jõudu paremini tunnetama, väheneb vigastuste risk ning tekib tugev baas sporditrennideks.

Lihastreeningu võiks plaani võtta noore (mitte päris kutsikaga) või täiskasvanud koeraga. Lihastreening peaks alati sisaldama süvalihaste treeningut, mis sarnaselt inimeste joogale või pilatesele aitab treenida just rühti hoidvaid lihaseid. Miks see oluline on? Sest rühiga seotud lihased on need samad, mis aitavad liigeseid hoida ja kaitsta ning on seega esmatähtsad erinevate liigesevigastuste vältimisel. Samuti peaksime enne tõsisemat lihastreeningut või sporditrenne alati kindlad olema, et needsamad liigeseid toetavad lihased oma tööd korralikult teevad. Seetõttu alustamegi lihastreeningut just neist. Süvalihaste treening peaks kuuluma iga täiskasvanud koera treeningplaani, et hoida liikumine võimalikult efektiivne ning kaitsta liigeseid vigastuste eest nii sportkoertel kui ka nö nädalavahetusesõdalastel, kes kord nädalas pikema metsatiiru teevad.

Soliidsemas eas koerte puhul tasub keskenduda taas rohkem süvalihaste treeningule ning miks mitte ka teha kõrvale koordinatsiooniharjutusi, et keha võimalikult kaua tegus ja vormis hoida. Vanemad koerad kipuvad sageli kodus tahaplaanile jääma, nad ei nõua enam nii palju tähelepanu ja on rahul ka lihtsalt meie juures pikutades. Nemad on eriti tänulikud, kui nendega eraldi tegeletakse ning tehakse jõukohaseid ja kasulikke harjutusi, mis aitavad elukvaliteeti võimalikult kaua kõrge hoida. Regulaarne füüsiliste harjutuste tegemine aitab säilitada liigeste liikuvuse, vähendab vanusega kaasnevat lihasmassi kadu ning hoiab mõistuse teravana. Ka 10+ aastates koerad naudivad uute asjade õppimist.

Millega peaks täiendavalt arvestama sportivate koerte puhul?

Kui koer tegeleb mõne töö- või spordialaga, siis tuleks temaga veel täiendavalt teha jõutrenni, mõnede alade (näiteks agility) puhul ka kiirustrenni. Jõutreening aitab tagada võimalikult efektiivse lihaskasutuse, aitab koeral kiiremini pidurdada ning jõulisemalt tagajalgadega tõugata ehk parandab koera hüppe- ja kiirendusvõimet. Kui füüsilise treeninguga on tugev baas loodud, siis on sporditrennis koeral lihtsam keskenduda tehnilistele harjutustele. Füüsiliselt heas vormis ja hea koordinatsiooniga koerte liigutused on täpsemad, kiiremad ning kontrollitumad kui kehvema füüsilise ettevalmistusega liigikaaslastel. Hea füüsiline vorm peaks

olema eelduseks igas sporditrennis ning seda mitte ainult võistlustasemel harrastajatel vaid ka hobikorras kord nädalas trennis käivatel koertel.

Lisaks eeltoodule aitab terviklik füüsilise treeningu plaan koeri vigastustest taastumisel ja krooniliste liigesemurede puhul. Sel juhul tuleks oma koera treeningud alati kooskõlastada kas ortopeedi või füsioterapeudiga. Erinevad vigastused, traumad või tervisemured tähendavad paratamatult, et koer kasutab valu tekitavat piirkonda vähem ning selle võrra läheb rohkem koormust teistele kehapiirkondadele. Näiteks ei ole harv, kui lihasemured tagajalas põhjustavad pingeid koera alaseljas. Need pinged võivad omakorda viia uute vigastusteni. Sellistel puhkudel aitab arstidega koostöös loodud füüsilise treeningu plaan tugevdada murepiirkonda ning seeläbi vähendada koormust teistes kehaosades, vähendades oluliselt korduvate vigastuste teket.

Lihtsamad harjutused, millega alustada

Põhilised füüsilise treeningu komponendid, mis peaksid iga koera päevakavasse lisaks jalutamisele kuuluma, on koordinatsiooniharjutused ja süvalihaste treening. Lihtsamad koordinatsiooniharjutused on näiteks esi- või tagakäppade asetamine erinevatele pindadele, tagurpidi liikumine, ümber posti keerutamine. Võimalusel võib koerale teha ka kodustest vahenditest lihtsaid takistusradu, mille läbimiseks peaks koer astuma näiteks tagurpidi pööratud kastile, roomama tooli alt läbi ning kõndima tühjade veepudelite vahel slaalomit.

Jack russell`i terjer Oskar, omanik Lisett

Süvalihaste treeninguga alustamiseks sobib suurepäraselt paigal seismise harjutus. Paigal seistes töötavad kõik liigeseid toetavad lihased ning kui koer ei ole varasemalt üldse pidanud paigal seisma, siis võib see üllatavalt raskeks harjutuseks osutuda. Seismise ajal on oluline jälgida, et koera selg oleks sirge nii pealt- kui ka küljelt vaates, nii esi- kui ka tagakäpad võiksid enam-vähem kõrvuti olla. Kui koer ei ole varem üldse pidanud paigal seisma, siis võiks alustada 5-10 sekundist, juba kogenuma koer võiks igapäevaselt seista 30+ sekundit. Kui põrandal seismine koeral juba välja tuleb, siis võiks proovida sama harjutust teha nii, et esikäpad on näiteks koera randmekõrgusel kastil. Seismise saab ka natuke keerulisemaks teha, andes koerale seismise ajal maiuseid erinevatest suundadest. Kogu harjutuse vältel peaks koera selg sirge olema ning käpad paigal püsima, aga maiust võib anda nii, et koer peaks maiuse võtmiseks keerama oma pead üles, seejärel alla, siis paremale ja vasakule. Kogu aeg on pealiigutused nii väikesed, et selg on sirge ja käpad paigal.

Tänu koerte elustiili kohandumisele meie endieludegaontekkinudvarasemastsuurem vajadus teadliku koerte füüsilise treeningu järele. Lisaks jalutamisele peaks iga koera ellu kuuluma hoolimata tema sportlikest saavutustest ka koordinatsioonitreening ja süvalihaste treening. Hea koordinatsioon ning treenitud süvalihased aitavad koera keha kaitsta vigastuste eest ning loovad aluse heale elukvaliteedile terveks koera eluks. Sportkoerte puhul tuleks lisaks tegeleda ka jõu- ja kiirustreeninguga, et koeral oleks võimalik füüsiliselt täita neile meie poolt seatud ootuseid. Lisaks annab koeraga koos harjutuste tegemine võimaluse koos midagi toredat ja ühtlasi kasulikku teha.

Ka koerakasvatajad vajavad puhkust

Juha Kares 29/04/2016 Articles, Breeding, Chic Choix Blog

Aastaid väga tähelepanelikult koerakasvatajaid jälgides olen jõudnud hirmutavale järeldusele. Koerakasvatajad töötavad liiga palju. Enamus kasvatajaid seavad aretuse ja koerad endale prioriteediks. Omal moel teeme seda kõik ja see on hea. Siiski on kõik suuremad katastroofid ja tagasilöögid seotud sellega, et kasvataja on väsinud või läbipõlenud. Mõned neist on kaotanud kontrolli koerte ja kogu oma elu üle. Koerakasvatajad peaks aeg-ajalt koertest eemalduma ja puhkama. See on väga oluline.

Mina töötan hariduse valdkonnas. Igal kuul vaatame üle oma töö tulemused, räägime oma probleemidest ja muredest. Me tahame olla kindlad, et keegi läbi ei põleks. Ma töötan viis päeva nädalas ja üheksa kuud aastas. Koerakasvatajad seevastu töötavad aastaringselt seitse päeva nädalas. See on tõeliselt suur koormus. Erinevatel põhjustel peavad kasvatajad kogema palju stressi ja sageli sellega üksi toime tulema. Kunagi ei tohiks jääda üksi. Igaühel vaja kedagi, kellega rääkida. Kasvatajad peaks ise looma süsteemi, kus kellegi järelevalve all end tühjaks rääkida. Vastasel juhul tekib kergesti stress ja mured kuhjuvad.

Kõik kasvatajad peaksid endale aeg-ajalt võimaldama koertest ja igapäevaelu raskustest distantseerumist. Vastasel juhul võivad asjad käest ära minna. Kasvatajad unustavad sageli oma enda vajadused. Kui ma sõidan puhkusereisile, siis jätan maja sõprade hooleks, kes vaatavad mu koerte järele. Enne lahkumist vaatan oma elule kõrvaltvaataja pilguga. Pean läbi mõtlema, kuidas on elu meie majas korraldatud. Kas mu koerad on õnnelikud ja kas kõik on kontrolli all. Kas keegi teine saab hakkama igapäevaeluga koos minu koertega? Kui sa ei lase kellelgi väljastpoolt vaadata mis toimub, siis tekib pimedaks jäämise oht. See tähendab, et korjad enda koju liiga palju koeri või et need koerad ei ole heas seisundis. Kõige suurem risk kasvataja jaoks on läbipõlemine ja seega pole varsti ka koerte elu enam hea.

Kasvataja heaolutundega lõppenud päev tagab ka koerte heaolu. On väga oluline, et kasvataja ise võtaks vahel aja maha. Eemaldu igapäevaelust ja vaata kuidas tundub. Lõõgastu ja lae patareisid. Kui tahad pikki aastaid kasvatada õnnelikke koeri, siis on see pikas perspektiivis väga oluline. Aastate jooksul on kogunenud palju dramaatilisi näiteid, kus kasvatajad on oma elu üle kontrolli kaotanud. Aeg-ajalt jõuavad need lood uudistesse. Kasvatajad ja koerad maksavad sageli kohutavat hinda ainult seetõttu, et kasvataja jätab kõrvale enda vajadused ja unustab aja maha võtta. Võtke mu sõnu tõsiselt – aeg-ajalt tuleb lõõgastuda. Mõned kümnendid tagasi jäin ise aja mahavõtmisega hiljaks ja see lõppes läbipõlemisega. Olen sellest õppetunnist õppinud. Praegu võtan kindlasti kaks korda aastas koertest puhkuse. Selle aja pühendan endale ja oma partnerile. Vastasel juhul võin kergesti meie mõlema vajadused unustada. Omaniku heaolu tagab koerte heaolu. Ideaalis peaks mõlemad õnnelikud ja terved olema.

Kasvataja peab aeg-ajalt puhkama, sest tema heaolu tagab koerte heaolu. Väsinud kasvataja võib teha suuri vigu. Aeg-ajalt kuuldub kohutavaid näiteid läbipõlenud kasvatajatest ja enamasti maksavad koerad selle eest kallist hinda. Puhkused inspireerivad ja annavad energiat. Kui olen tagasi, saavad koerad minult selle varutud energia. Minu aretus saab inspiratsiooni tulevasteks põlvkondadeks.

Tõlkinud ajakirja toimetus

Esimene **norwichi terjer** jõudis Eestisse aastal 2003 Jaanika Kuldmaa (kennel Phoenix Emperor) käe läbi. Nähes neid paljudel näitustel hakkas see väike tugev koer mulle väga meeldima. Uurisin veidi rohkem tõu kohta ja nii saigi Jaanika esimesest pesakonnast võetud black & tan värvusega kutsikas - Dessi tuli meie koju 2006 aasta sügisel. Dessi esimene pesakond sündis aastal 2009. **Kennel Deshima`s** sai loodud enne teise pesakonna planeerimist ja seekord sai pesakonna isaks valitud tugevat tüüpi koer Poolast, kes pärineb Hollandi ja Inglismaa liinidest. Neli poiss-kutsikat sündisid oktoobris 2011, kelledest nüüd pikemalt juttu teen.

Poegimine toimus loomulikul teel - kulus 4 tundi, et kõik neli kutsikat ohutult siia maailma aidata. Kuna pesakonna isa on punast värvi, siis tulid ka kutsikad erinevate värvidega - 2 punast, 1 grizzle ja veel meie `imelaps` - tume, fluffy geeni põhjustatud pehme karvaga norwichi-poiss! Selliseid kutsikaid sünnib harva ja esialgu ei osanud keegi arvata, et sellest tumedast tondist pehmekarvaline terjer kasvab.

Fluffy geen on põhjustatud tõu aretuses kasutatud Pekingi paleekoeraga ristamisest ja aegajalt lööb see välja, kui mõlemad vanemad seda geeni kannavad.

2 kuud elu `poiste ühikas` möödus märkamatult ja tuli kätte aeg oma päriskodudesse minna. Minu suureks heameeleks kolisid kõik poisid elama Tallinnasse ja nii sain oma kasvandike käekäiguga kursis olla. Üks poiss – Mr. Huxtable - jäi elama meie kennelisse, Haxiga käisime tema noorusaastatel ka näitustel. Hax on Eesti ja Läti CH, temaga oleme jooksnud agiltyradadel ja preagu tegeleme hobikorras rallikuulekusega.

Mr. Huff- grizzly värvusega poiss-koer oli väga hea ja sõbraliku iseloomu ning ilusa välimikuga koer. Tema nautis elu perelemmikuna mõnda aega ka väga sooja kliimaga Tenerifel ja kohanes sellega kenasti. Mr Huff lahkus kahjuks 4 aastasena meie hulgast ränga haiguse leptospiroosi tagajärjel.

Imelaps Mr. Hooligan elab perelemmikuna koos cairn terjeri Sämmiga, kahekesi koos on ikka lõbusam. Hooligan on ka korra näitusel käinud, kus sai kohtunikult hindeks `väga hea´! Hooligani karv ei ole trimmitav - tema karva tuleb hooldada masinaga, vastasel juhul oleks trimmimislaud tema jaoks hirmus piinapink.

Viimasena sündinud kutsikas Mr. Heffner oli tol hetkel kõige väiksem. Heff kasvas oma isa täielikuks koopiaks. Temaga oleme palju näitustel käinud ja Euroopas rännanud. Heff on Eesti, Läti, Leedu, Tšehhi ja Poola tšempion ning esimene meie kenneli kasvandik, kes kannab C.I.B tiitlit. Heff on ka nelja meie kenneli kasvandiku isa ja loodame, et ka neist kasvavad ajaga tublid norwichi terjerid.

Kokkuvõtteks võin öelda, et see välimikult ja tüübilt väga ühtlane neljane poiste pesakond toob siiani rõõmu oma peremeestele igapäevaellu.

Siiri Ernesaks, kennel Deshima`s

SEE, KUI MISKI POLE NÄHTAV, EI TÄHENDA, ET SEE ON KÄTTESAAMATU.

Inspireeritud nende tõelisest olemusest.

Nature's Variety
True Instinct
NATURAL NUTRITION

Usaldades loomulikke instinkte võimendame intelligentsuse arengut, aidates neil täisväärtuslikult areneda austades nende vaistu. Sellepärast pakub True Instinct laia looduslikke toidu valikut, kus peamine koostisosa on värske liha koos suurepärase kombinatsiooniga naturaalsetest koostisosadest, mis nad võiksid loodusest leida.

Turustaja: Nostrem Pet OÜ, Töökoja 7, Tallinn Tel +372 6418708 www.nostrem.ee

Kerry Blue terjer

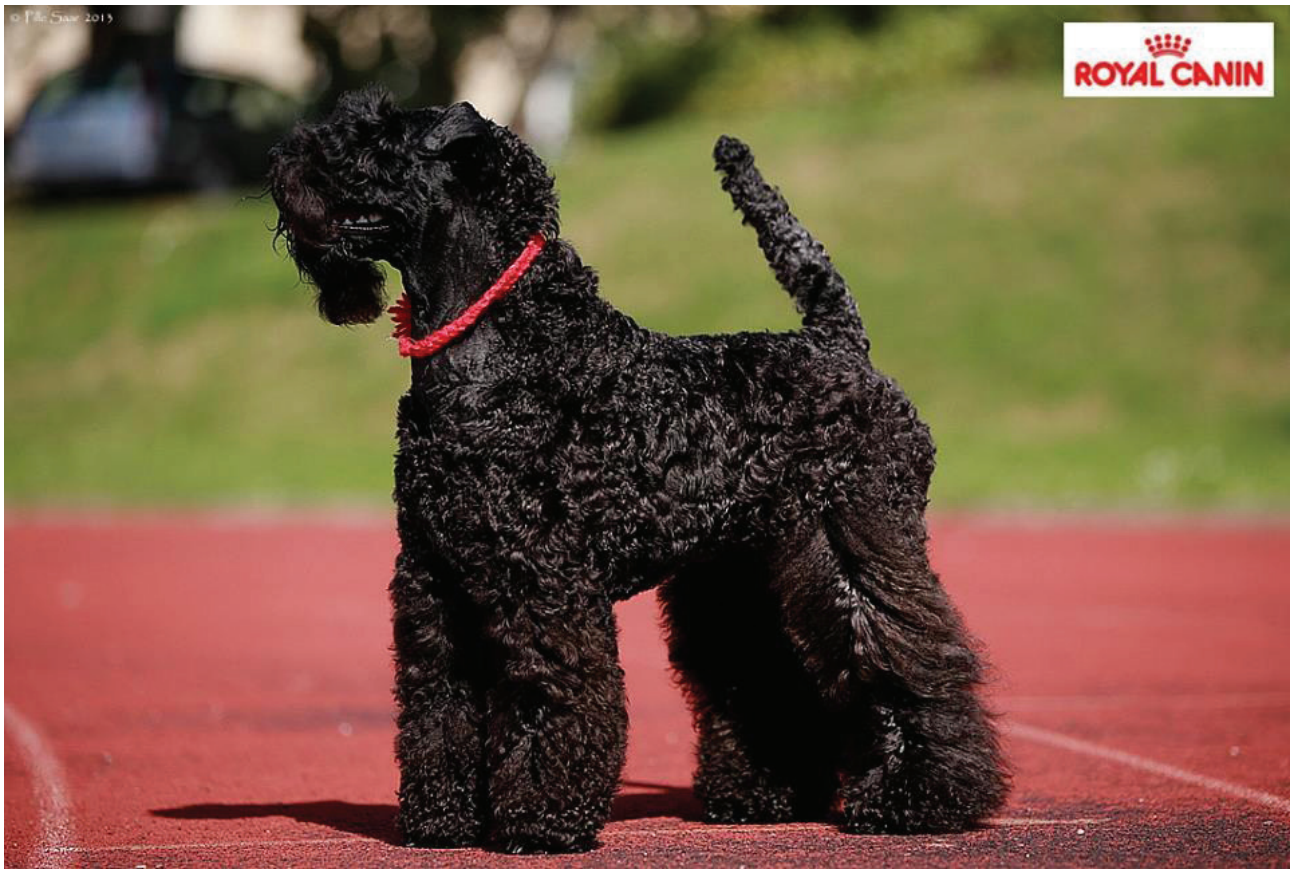

Foto: Pille Saar

Päritolu:

Nagu teisedki Iiri päritolu terjeritõud, on ka kerry blue terjer ilmselt juba sajandeid olemas olnud. Mustjassinine iiri terjer oli tõenäoliselt kõige enam levinud Kerry maakonnas. . Kerry blue sai kiiresti populaarseks Iirimaa patriootide omamoodi maskotina, nii et vahepeal tegeles selle koeratõu huvide eest seismisega lausa neli ühingut. 1930-dateks aastateks oli see muljetavaldava välimusega ja kauni pehme sinise karvaga terjer saavutanud ülemaailmse populaarsuse.

Iseloom:

Kerryga koos elades teil juba igav ei hakka, nad jumaldavad seltskonnas olemist ning vaimset ja füüsilist tegevust. Ta on suhtleja, humoorikas ja suurepärane koduvalvur. See intelligentne koer on täis elujõudu ja mängulusti ning nad jäävad sellisteks oma elupäevade lõpuni. Kui te suudate kerryle pakkuda palju seltsi, saate endale suurepärase kaaslase pikaks ajaks. Kerryd on loomult puhtusearmastajad ja neid on väga kerge õpetada seda pidama. Samuti armastavad nad lapsi, on alati valmis nendega mängima.

Kerry ei sobi igale inimesele, sest ta on iseseisev ja tugeva iseloomuga. Ükskõik mida te oma koeraga soovite saavutada seisab kogu vastutus teil. Kui kerryle jääb"viimane sõna" siis ümber muuta on seda peaaegu võimatu. Terjerite esivanematel oli jahipidajatena vaja iseseisvust ja julgust ning need omadused on säilinud tänaseni. Isepäine terjer vajab juba kutsikapõlves distiplineeritud ja konkreetset kasvatust.

Kerry blue terjereid kasvatajaid on Eestis väga vähe ja seetõttu soovitame selle tõu soovimise korral ühendust võtta :

Kennel Deivitson`s (kasvataja Tiia Ojamets, hetkel elukohaga Soomes) tiiao@hotmail.com

PÄRITOLUMAA: Iirimaa. FCI KLASSIFIKATSIOON: Rühm 3: Terjerid. Alarühm 1: Suured ja keskmise suurusega terjerid. Töökatseteta.
ÜLDMULJE: Tüüpiline Kerry Blue terjer on püstise hoiakuga, kompaktne ning heas tasakaalus koer, kellel on hästi arenenud lihaseline terjeritüüpi kere.
KÄITUMINE/ISELOOM: Läbinisti terjerlik iseloom. Oluline on see, et ilme oleks tähelepanelik ja valvas.
PEA: Kaetud rikkaliku karvaga. Isased on tugevama peaga ja lihaselisemad kui emased. KOLJUPIIRKOND: Kolju: Tugev ja heas tasakaalus. Üleminek laubalt koonule: Veidi tuntav. NÄOPIIRKOND: Ninapeegel: Must, suurte ja laiade ninasõõrmetega. Koon: Koon peab olema keskmise pikkusega. Hambad: Hambad on suured, ühtlased ja valged. Käärhambumus (tasahambumus on lubatud). Lõuad: Lõuad on tugevad ja lihaselised (jõulise haardega). Suu: Igemed ja suulagi on tumedad. Silmad: Tumedad või tumedad pähkelpruunid, keskmise suuruse ja hea asetusega, tähelepaneliku ilmega. Kõrvad: Õhukesed ja mitte suured. Kantakse suunaga ettepoole või pea külgedel samuti suunaga ettepoole rõhutamaks tähelepanelikku ja valvast terjeriilmet.
KAEL: Heade proportsioonidega, hästi asetunud õlgadele ning mõõduka pikkusega.
KERE: Selg: Keskmise pikkusega, tasane. Nimme: Mõõduka pikkusega. Rind: Sügav ja mõõduka laiusega. Hästi kaarduvad roided.
SABA: Peenike, hea asetusega, kantakse püsti ja uljalt.
JÄSEMED ESIJÄSEMED: Õlad: Peened, kaldega, kompaktsed. Esijalad: Eestvaates sirged, hea luustikuga.
TAGAJÄSEMED: Tagajalad asuvad hästi kere all. Reied: Lihaselised, hästi arenenud. Kannaliigesed: Tugevad.
KÄPAD: Kompaktsed, tugevate ja ümarate padjanditega. Varbaküüned mustad.
KÕNNAK/LIIKUMINE: Hea koordinatsiooniga. Jalad liiguvad paralleelselt, esijalad sirutuvad välja ning hoogu annab tugev tagajalgade tõuge. Liikudes peab ülajoon jääma tasaseks ning pea ja saba peavad olema kõrgel kantud.
KARVKATE KARV: Pehme, rikkalik ja laineline.
VÄRVUS: Kõik sinised toonid, mustade märkidega või ilma. Must värvus ning pruunid toonid on lubatud ainult kuni 18 kuu vanustel koertel.
SUURUS JA KAAL: Turja kõrgus: Isased: 18-19,5 tolli (45,5-49,5 cm). Emased: 17,5-19 tolli (44,5-48 cm). Kaal: Isased: 33-40 naela (15-18 kg). Emased: Proportsionaalselt vähem.
VEAD: Kõiki kõrvalekaldeid eeltoodud nõuetest tuleb lugeda vigadeks ning nende tõsiduse aste sõltub otseselt konkreetse kõrvalekalde ulatusest ning selle mõjust koera tervist ja heaolu silmas pidades. Roosad huuled. Kollased või heledat värvi silmad. Kumer või nõgus selg. Kitsas rind. Väljaulatuvad küünarnukid. Hammaste üle- või alahambumus. Valged või luuvärvi varbaküüned.
Lisavarbad tagakäppadel või märk nende eemaldamisest. Suletud, sissepoole pööratud kannaliigestega või jäik liikumine. Koeri, kelle pead või saba hoiavad üleval koera esitajad, tuleb karistada. Karm või traatjas karv, harjaskarv. Kõik teised värvused peale sinise, ainus erand on mainitud ülal. Füüsilisi ja käitumuslikke kõrvalekaldeid näitavad koerad diskvalifitseeritakse.
NB! Isastel peab olema kaks nähtavalt arenenud ja täielikult munandikotti laskunud munandit.

Koeraomanikud kerry blue terjerist

1. Miks valisid just selle tõu?

Anneli: Otsisime kaua endale koera ja käisime ka näitustel vaatamas. See tõug hakkas lihtsalt meeldima.

Heli: Palju aastaid tagasi jäi silma, aga siis polnud võimalik koera võtta.

Tiia: Määravaks sai see, et kerry blue terjer ei aja kodus karva. Teiseks oli just minule sobiv suurus.

2. Kust said informatsiooni kasvataja kohta?

Anneli: kennelliidust ja tuttavate kaudu.

Heli: Abimeheks oli tuttavad ja internet.

Tiia: Kasvataja kohta informatsiooni ei saanud. Olin sellest tõust varem lugenud.

3. Kas on midagi, mis ehk häirib selle tõu iseloomu juures või on tekkinud probleeme, millega Sa ei osanud alguses arvestada (karvahooldus, toitumine jne, jne)?

Anneli: Eks karvahooldus on ikka kindel vajadus, kui sa tahad, et su koer kena välja näeb.

Heli: Ega siis keegi pole siiski päris täpselt enne kutsika võtmist endale aru andnud, et temast saab täisväärtuslik pereliige ja väljas tuleb käia iga ilmaga (ka haigena).

Tiia: Terjerile omane jonnakus ja veidi „riiukukelik“ olemine. Tänaseks on see olematu probleem.

4. Nüüd, kus peres kasvab vahva terjer- kas oskad välja tuua selle tõu positiivseid külgi?

Anneli: Hea koer ja tahab koos inimestega omi asju teha.

Heli: Olen muutunud palju liikuvamaks inimeseks.

Tiia: Mänguhimuline ja rõõmsameelne.

5. Kas julgeksid seda tõugu ka teistele soovitada ja kui, siis milline see pere võiks olla?

Anneli: Alati soovitaksin. Pere peab olema selline, kes suudaks kutsikale ikka ennast kohe kehtestada, siis hiljem on elu imeline.

Heli: Koer on muide inimese parim sõber!

Tiia: Julgen. Pere peab olema ise aktiivne ja kindlasti tahtma koeraga tegeleda. Kindlasti teadmiseks, et kerry armastab oma peret ja üksindust ta ei talu.

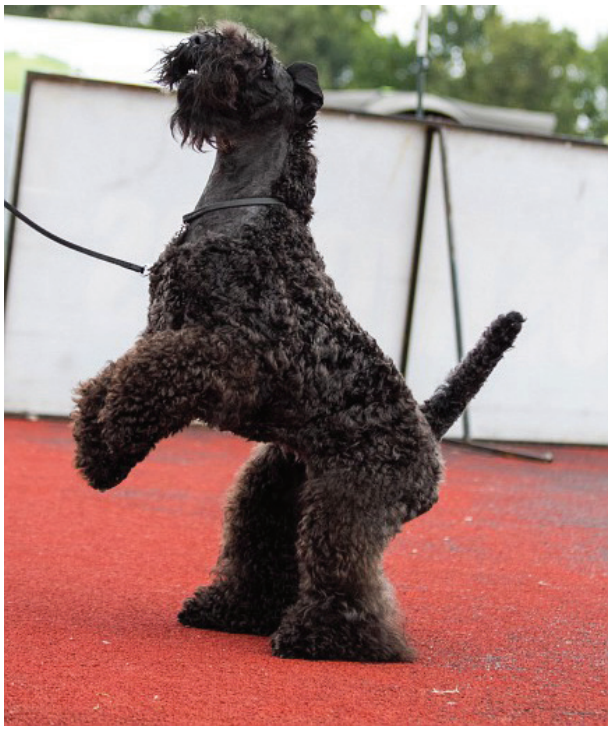

Foto: Pille Saar

Airedale'i terjeri ajalugu

Airedale'i terjerit kutsutakse sagedasti terjerite kuningaks. Ta on terjeripere suurim esindaja, uhke ja majesteetlik. Päritolult sarnaneb ka airedale' aga teistele terjeripere esindajatele. Oma praeguse nime sai ta tänu sellele, et tõu peamine aretustöö toimus Inglismaa Yorkshire maakonna Aire jõe orus. Temas sisaldub vana inglise musta kõrbepiirdega terjerit, saarmakoera, mõne autori arvates ka bullterjerit ja vana inglise valget terjerit ning kahtlemata ka ajastule omaselt määratlemata tõuga terjereid, keda peeti aretustööks sobivaks.

Fracture. Avaldatud J. Walshi raamatus 1882 a. „Fracture oli suurepärase ehitusega emane airedale'i terjer, väga hea keha, pea ja jalgadega, kuid pisut liiga pehme karvaga."

Inglismaa Yorkshire piirkonnas tunti 19. sajandi keskpaigas waterside terjerit, kes meenutas välimuselt inglise vana hagijatõugu saarmakoera. Waterside'i terjeriks, vahel ka bingley terjeriks nimetatud koer oli peamiselt maapiirkondades elav töökoer, kellel puudus kindel tüüp või standard. Vero Shaw kirjeldab oma raamatus airedale'i terjeri algupära selliselt: „See tõug on vana šoti terjeri (see tähendab Šoti päritolu terjeritüüpi koera) ja bullterjeri segu. Sellest ühendusest ei sündinud muidugi kuigi suurt koera ja tal ei olnud ka kuigi hea nina, mistõttu kasutati ka saarmakoeri ja saadi suur, pehme karva ja rippuvate kõrvadega koer. Edasi ristati teda uuesti bullterjerite ja algsete šoti-bullterjeri ristanditega, et saada terjerilikku välimust. Veelkord kasutati seejärel saarmakoeri ja tulemuseks saadi vett armastav hea jahiinstinktiga rohkem terjerit meenutava välimusega koer."

Algselt kasutati seda koera eelkõige igasuguseks veega seotud jahiks, aga ka ükskõik milliseks muuks jahiks, sest ta oli vastupidav ja tugeva jahiinstinktiga. Ajalootekstides kiidetakse airedale'i terjeri südikust kasutades mõõdupuuna nende võimet bullterjeritega võidelda. Samad raamatud rõhutavad samas, et õige airedale' ei otsi ise kunagi teiste koertega tüli. Tõsiste töökoertena pidi airedale'i karv olema ilmastikukindel. Üht airedale'ide tuntud esiisa Thunderit iseloomustatakse Shaw raamatus nii: „Thunder on valmis saagile järgnema nii kõrgelt sillalt jõkke hüpates kui ka kõrge lainega merre tormates. Kui ta on toas, kus on elav tuli ja talle öelda „kustuta", siis tormab ta tuld kustutama, rapsides selle suu ja jalgadega laiali". Thunder oli 52 cm kõrge ja kaalus 23 kg.

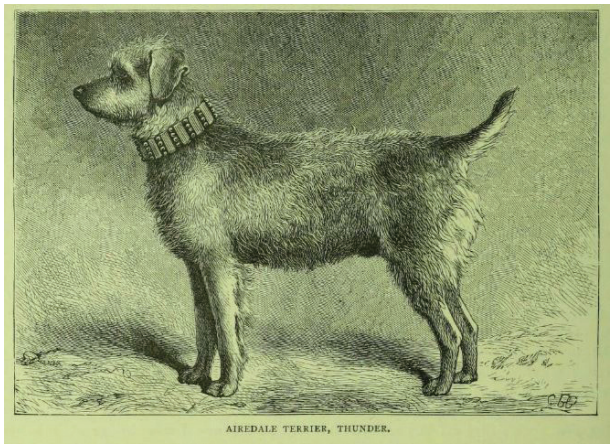

Thunder. Avaldatud V. Shaw raamatus 1881

J. Walsh'i (aka Stonehenge) ülipopulaarse koeratõuge tutvustava raamatu 1867. aasta esimeses väljaandes airedale'i terjereid isegi ei mainita. Tema raamatu 1882. aasta neljandasse trükki on airedale'i terjer lisandunud, kuid pigem kriitilises võtmes. Walsh ei hinnanud airedale'e kuigi kõrgelt, heites neile eelkõige ette vähest südikust. Samas tulenes Walshi kriitiline hinnang airedale'i omadusele mitte huvituda teiste koertega kaklemisest, mis

teiste autorite hinnangul andis airedale'idele erilise väärtuse – jahiterjer, keda ei huvita jahikaaslastega purelemine, vaid ainult jaht, oli kõrgelt hinnatud. Just airedale'ide vaprus, pühendumus ja tööomaduste mitmekülgsus olid nende peamised väärtused.

Esimese vaid terjeritele pühendatud raamatu autor Rawdon Lee kirjeldab 19. sajandi lõpul, et suuri terjerilaadseid koeri leidus vähemalt 40-50 aastat mõnel pool Yorkshire' maakonnas, eriti Aire jõe orus, kus neid peeti jahikoertena, eelkõige veega seotud jahiks. Lee hinnangul olid airedale'd tema ajastul pea sama populaarsed kui foksterjerid ja Airedale piirkonnas võis neid kohata pea igas taluõues.

Pikka aega olid airedale'i terjeri esivanemad hagijatele omaste rippuvate kõrvadega ja üsna sagris välimusega. Lee kirjeldab, kuidas aastakümneid tegeleti sihiteadlikult tõu tüübi kinnistamisega – saarmakoerale omased suured langevad kõrvad muutusid väiksemateks V-kujulisteks; karv pidi olema liibuv, karm ja tihe ning kaduma saarmakoerte karva pehmus; saavutada sooviti iseloomulik pea kuju, head proportsioonid ja tugevad jalad.

Airedale'i terjerid. A. Wardle illustratsioon Lee raamatus (1896)

Airedale'i terjer hakkas näitustele ilmuma alates 1875. aastast Leedsi piirkonna kohalikel näitustel ja Shaw raamatus esitatakse 1879 aastal kirjeldatud esimest standardit.

1883 aasta Birminghami üleriigilisel koertenäitusel avati airedale'dele omaette klass, kus teda nimetati veel ühise nimetusega „airedale või waterside terjer". 1886 aastal avati airedale'ide tõuraamat, millesse lisati kohe 24 isendit, kellest Lee sõnul oli peaaegu kõigil ka sugupuu võimalik kirjeldada. Algaastatel olid ka näitustel esitletud airedale'i terjerid varieeruva välimikuga – turjakõrgus varieerus, karv oli mõnel tihe, karm ja veekindel teistel aga pehme ja lokkis, kõrvad olid tihti pikad ja rippuvad, pead väga erineva kujuga.

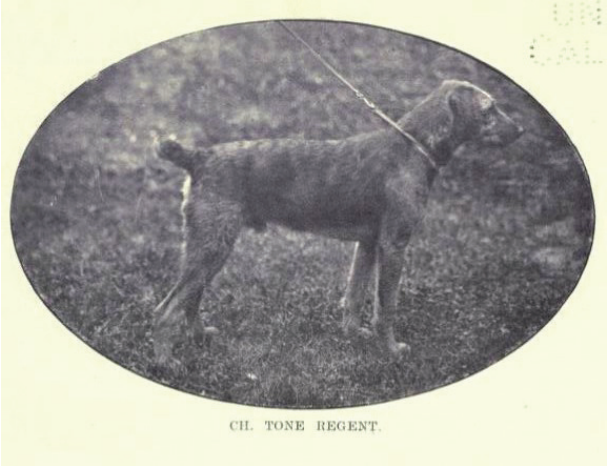

Ch Tone Regent – „Suurepäraselt kujundatud koer, väga karmi karvaga, väga pika peaga, suurepärase värviga. Ta silmad olid heledad ja kõrvad ei olnud terased, aga kogupildis suurepärane tšempion" Buckley 1913.

Mitme terjeriraamatu autor Holland Buckley kirjutas 1913. aastal, et veel mitte kuigi ammu oleks ühest airedale'i pesakonnast saanud soovi korral nii airedale'i, vana inglise terjeri, saarmakoera kui ka welshi terjeri. Buckley raamat annab põhjaliku ülevaate tema ajastu esinduslikematest airedale'idest, kirjeldades nii nende välimikku, päritolu kui iseloomu.

Airedale'i terjerid olid tublid teenistuskoerad mõlemas maailmasõjas. Kui Briti armee hakkas enda teenistusse koeri värbama keskenduti airedale'idele kui julgedele, usaldusväärsetele ja igasse kliimasse sobituvatele koertele. Sõjatandril töötasid airedale'd sõnumiviijatena, valvekoertena ja patrullkoertena.

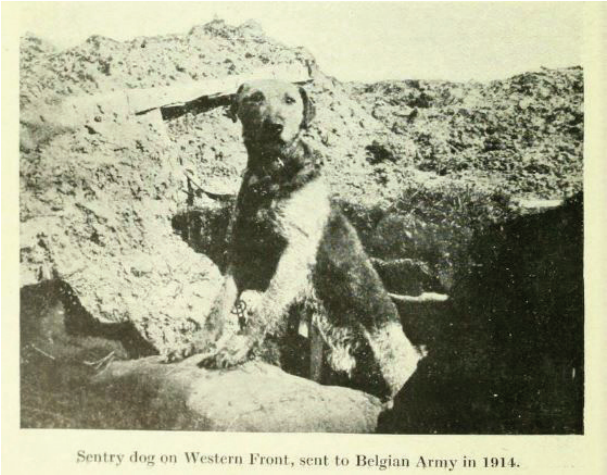

Sõnumiviija airedale'i terjer Esimeses Maailmasõjas (foto raamatust British War Dogs)

Airedale'i terjerid on nautinud suurt populaarsust, eriti 20. sajandi esimesel poolel. Mitmed airedale'id on resideerunud Ameerika presidentide peresõbrana Valges Majas.

Cruftsil on airedale'i terjer võitnud „Best in Show" tiitli kahel korral. 1961 aastal Riverina Tweedsbairn ning 1986 aastal Itaaliast pärit Inglise pedigreega Ginger Xmas Carol.

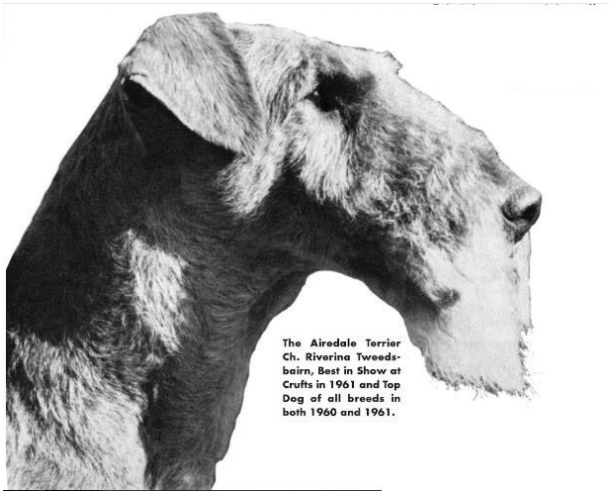

Riverina Tweedsbairn (foto raamatust Best in Show: The World of Show Dogs and Dog Shows. 2012)

Ginger Xmas Carol (foto raamatust Best in Show: The World of Show Dogs and Dog Shows. 2012)

Airedale'i terjer on mitmekülgne kaaslane. Oma algaastatel oli airedale eelkõige jahikoer ja mitmekülgne abimees talumajapidamises. Viimasel sajandil on ta ennast tõestanud ka suurepärase teenistuskoerana töötades nii sõjarindel, korrakaitses kui pääste- ja otsingutöödel. Kuid tänapäeval on airedale'id ka suurepärased teraapiakoerad.

Airedale'i terjer on tõeline terjerite kuningas – majesteetlik; lojaalne, kuid mitte alandlik; iseseisev aga mitte ulakas; tugev, kuid mitte kiusaja.

Kasutatud allikad:

Bo Bengtson, Best in Show: The World of Show Dogs and Dog Shows. 2012

Buckley, Holland, The Airedale Terrier, 1913 (4th ed);

Walsh, John H. The dogs of the British islands. London 1867, 1872, 1878, 1882

Lee, Rawdon B. The Terriers. London 1894, 1896, 1903.

Leighton, Robert, The new book of the dog. London 1907

Shaw, Vero, The Illustrated Book of the Dog, 1881

Richardson, Edwin H. British war dogs, their training and psychology. 1920 London.

Argentiina koerad üllatavad

Ei saa rääkimata jätta Argentiina koertest, kes igal sammul võisid üllatada. Buenos Aires on suurlinn, kus koerte hulk tänavapildis on uskumatult suur ja seejuures ei täheldanud ma ühtegi kaklust ega inimesi heidutavat intsidenti.

Restoranikultuuri on koerad samuti sulandunud ja mängivad seal üsna mitmekesist rolli.

Riigi au ja uhkus argentiina dogi (kahjuks küllaltki räämas eksemplar) võib esineda üpris veenvalt portjeena.

Ühe väikelinna parima restorani külastajateks olid hetkel ainult välismaalased - kõik sisenejad sildistati riigiti ja see oli õige lõbus. Ja siis sisenes üks üsna viisakas koer, kõigi tunnuste järgi kohalik ja tegi hindava tiiru laudade vahel – austraallased olid alles tellinud, sakslastel ainult õllekannud ees, prantslased äsja lõpetanud, eestlastel ka laud juba tühi, aga inglased olid just põhiroad lauale saanud ja sinna kogenud koer pidama jäigi. Tühja kõhuga ei lahkunud ta kindlasti mitte!

Argentiinas on turistide tõmbenumbriks argentiina tango, mida tantsitakse kõikjal, ka tänavakohvikutes tänaval. Muusika pandi mängima, tantsupaar oli alustamas, mees hakkas liikuma oma partneri poole ja siis ilmusid eiteakust neli suurt koera, kes hetkeks ümbritsesid tantsijanna ja seejärel lahkusid.

Muusika pandi uuesti mängima ja tantsupaar läks uuele katsele.

Koer võib häbenemata oma peremehele täisväärtuslikuks lauanaabriks olla.

Kui kõht täis, võib vabalt mugavas asendis laudade vahel lebotada.

Tuli ette nii mõndagi, mida muigega meenutada!

Anne-Lii Sild

Terri-Eri

24.8.2019
Hakunilan urheilupuisto
Luotikuja 2, **Vantaa**

FCI 3, myös pennut (5-7kk & 7-9kk) ja jälkeläisluokat

Järj. SUOMEN TERRIERIJÄRJESTÖ r.y., päänäyttely

Ilmoittautumiset

Ilmottautuminen 1.8. mennessä (netti-ilmottautuminen 5.8. mennessä)

Ilmoittautumiset 1.8. mennessä 30 €/koira, pennut ja veteteraanit 27 €, veteraanit yli 10v ilmaiseksi.

Vain netti-ilm. 2.8-5.8. 50 €/koira, pennut, veteraanit, veteraanit yli 10v ilmaiseksi.

Parikilpailu; ilmoittautuminen paikan päällä, ilmainen.

Postitse Kennelliiton ilmoittautumislomakkeella ja maksukuittikopiolla viimeistään 1.8. osoitteella STJ/ TerriEri2019, PL 50, 02771 ESPOO. Kirjeenä lähetettävien ilmoittautumisten maksut tulee suorittaa tilille IBAN: FI42 1220 3000 2212 55, BIC: NDEAFIHH, viite 2228. Saaja: Suomen Terrierijärjestö ry.

Netti-ilmoittautumiset viimeistään 5.8.2019 mennessä osoitteessa www.showlink.fi > ilmoittaudu näyttelyyn.

Ilmoittaessaan koiransa näyttelyyn näytteilleasettaja sitoutuu noudattamaan Suomen Kennelliiton voimassa olevia näyttelysääntöjä ja niitä täydentäviä ohjeita sekä rokotusmääräyksiä.

Tiedustelut

Ilmoittautumisia ja *kasvattajaryhmiä* koskevat tiedustelut Showlink Oy, arkisin klo 11-17 puhelin 09 887 30320 tai email: **info@showlink.fi** Mainitsethan tiedustelussasi näyttelyn sekä koiran rekisterinumeron, jota tiedustelu koskee.

Kehäsihteerit: Anu Ahlroos-Lehmus, p. 040 7510604, **ahlrooslehmusanu@gmail.com**

Myyntipaikat: Erik Lindholm, p. 040 766 0049, **erik@braslights.com**

Muut asiat: Anne Eriksson, p. 040 5614689, **anne.eriksson@elisanet.fi**

Internetsivut www.showlink.fi/shows/terrieri19

EUKANUBA

Palkintotuomarit

varalla kaikille **Bergbom Karin**
airedalenterrieri, karkeakarvainen kettuterrieri, lakelandinterrieri, sileäkarvainen kettuterrieri, walesinterrieri
Molin AnnChristin, Ruotsi
australianterrieri, norfolkinterrieri, parsonrussellinterrieri
Fitzpatrick Gerry, Irlanti
amerikankääpiökettuterrieri, amerikankarvatonterrieri, amerikanrottaterrieri, andalusianrottakoira, biewerterrieri, glen of imaalinterrieri, norwichinterrieri **Salminen Marja**
amerikanstaffordshirenterrieri, silkkiterrieri, yorkshirenterrieri
Pereguda Kateryna, Ukraina
bedlingtoninterrieri, bullterrieri, kääpiöbullterrieri **Tonkson Helen, Viro**
cairnterrieri **Järvinen Satu, Tanska**
ceskyterrieri, sealyhaminterrieri, skyenterrieri **Stephenson Allan, Iso-Britannia**
dandiedinmontinterrieri, jackrussellinterrieri, japaninterrieri, tenterfieldinterrieri **Hasselgren Birgitta, Ruotsi**
englanninkääpiöterrieri, manchesterinterrieri
Johansson Henrik, Ruotsi
skotlanninterrieri, valkoinen länsiylämaanterrieri
Coley Julie, Iso-Britannia
irlanninterrieri, kerryterrieri, vehnäterrieri
Kvivesen Helge, Norja
borderterrieri, brasilianterrieri, saksanmetsästysterrieri
Sandgren Mia, Ruotsi
staffordshirenbullterrieri **Corcoran Melanie, Irlanti**

Ryhmäkilpailut

paras pari **Fitzpatrick Gerry**
paras kasvattajaryhmä **Pereguda Kateryna**
paras juniori **Hasselgren Birgitta**
paras käyttöluokan koira **Salminen Marja**
paras pentu **Corcoran Melanie**
paras veteraani **Molin AnnChristin**
paras jälkeläisryhmä **Tonkson Helen**
Best in Show **Kvivesen Helge**

ETÜ 44. ERINÄITUSE TULEMUSED

BEST IN SHOW kohtunik Małgorzata Jurek-Ereńska

1. Airedale`i terjer – SAREDON DELIVERANCE, om. Jekaterina Kantijevskaja & John Averis, Eesti

2. Foksterjer, siledakarvaline – WOLFHEART FREQUENT FLIER, om. Paula Heikkinen-Lehkonen, Soome

3. Cairni terjer – ROTTRIVER'S HIT N RUN, om. Liz Högdahl, Rootsi

4. Bullterjer – TEGELINSKI HAVANNA, om. Janne Vares, Eesti

PARIM EESTIS SÜNDINUD TERJER

Bullterjer – TEGELINSKI HAVANNA, om. Janne Vares, Eesti

BEST IN SHOW BEEBI kohtunik Małgorzata Jurek-Ereńska

1. Ameerika Staffordshire`i terjer – PURE POWER THUNDERBIRD, om. Jonna Tiala, Soome

2. Kääbus bulterjer – ACCENTURE FROM VISOM KETURIOM, om. Lukrecija Petkute-Dailydiene, Leedu

3. Iiri terjer – DEVILISH PEPERONCINO, om. Vilve Nõgu, Eesti

BEST IN SHOW KUTSIKAS - kohtunik Melita Grošelj

1. Norwichi terjer – DESHIMA'S CATCH MY HOPE, om. Milvi Hõim & Siiri Ernesaks, Eesti

2. Ameerika Staffordshire`i terjer – ANTE BELLUM HASTA LA VISTA BABE, om. Häli Tammeleht, Eesti

3. Jack russell`i terjer – MAINSTREAM JACK GARDARIKA, om. Liudmilla Shesteriakova, Venemaa

4. Inglise kääbusterjer (must piirdega) – SINKON DAENERYES, om. Merja Pohjavirta, Soome

PARIM EESTIS SÜNDINUD KUTSIKAS

Norwichi terjer – DESHIMA'S CATCH MY HOPE, om. Milvi Hõim & Siiri Ernesaks, Eesti

BEST IN SHOW JUUNIOR - kohtunik Melita Grošelj

1. Ameerika Staffordshire´i terjer – ZICAN'S HAVE TO HAVE MUDCAKE, om. Cecilia Benjaminson & Therese Børseth, Rootsi

2. West Highland`i terjer – MECHTA NATALY SAY WOW, om. Svetlana Balezina, Eesti

3. Šoti terjer – SHELLKIT ARISTOTEL, om. Terje Treimann-Tupits, Eesti

4. Parson Russell`i terjer – TAMMENKOLON UNIMOG, om. Hanna Räty, Soome

PARIM EESTIS SÜNDINUD JUUNIOR

Šoti terjer – SHELLKIT ARISTOTEL, om. Terje Treimann-Tupits, Eesti

BEST IN SHOW VETERAN - kohtunik Małgorzata Jurek-Ereńska

1. Austraalia terjer – TRUOZZY'S HAND IN HAND, om. Anne-Lii Sild, Eesti

2. Welshi terjer – SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE, om. Anu-Sirje Keerd, Eesti

3. Iiri pehmekarvaline nisuterjer – AISLING A LITTLE BIT MORE, om. Sandra Träff, Rootsi

4. Kääbus bullterjer – PARABELLUM MONSERAT KABAL'E, om. Nelli Privalova & Aleksander Michadjuk, Eesti

PARIM EESTIS SÜNDINUD VETERAN

Kääbus bullterjer – PARABELLUM MONSERAT KABAL'E, om. Nelli Privalova & Aleksander Michadjuk, Eesti

BEST IN SHOW KASVATAJA - kohtunik Melita Grošelj

1. Austraalia terjer – TRUOZZY'S. om. Anne Moilanen, Soome

2. Iiri terjer – DEVILISH, om. Anna-Maria Linna, Soome

3. Jack Russell`i terjer – TSARODEJ, om. Riitta Ajanto, Soome

4. Foksterjer, karmikarvaline – DAZZDIVA'S, om. Mirka Vilmunen, Soome

BEST IN SHOW PAAR - kohtunik Małgorzata Jurek-Ereńska

1.Ameerika Staffordshire`i terjer – ZICAN'S HOT FUDGE BROWNIE & ZICAN'S HAVE TO HAVE MUDCAKE, om. Cecilia Benjaminson & Therese Børseth, Rootsi

2. Iiri terjer – DEVILISH KING'S RANSOM & DEVILISH KNOCK ON WOOD, om. Anna-Maria Linna & Pekka Rantio & Pete Vuorio, Soome

3. Foks terjer, karmikarvaline – DANDIEPRAID ETOILE & DANDIEPRAID DELAGARDIE, om. Natalja Volkova & Svetlana Volkova, Eesti

AASTA TERJER-2018 TULEMUSED

DANCHESTER'S QUALITY APPROVED

AASTA TERJER 2018

1. 110 punkti, dandie dinmont'i terjer **DANCHESTER'S QUALITY APPROVED** Kristine Maria Siitam & Hanne Tuomenoksa
2. 92 punkti, airedale'i terjer **SAREDON DELIVERANCE** Jekaterina Kantijevskaja
3. 70 punkti, welshi terjer, **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, Aivi Kabur

AASTA WELSHI TERJER 2018

AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ, Aivi Kabur

AASTA EESTIS SÜNDINUD TERJER 2018

welshi terjer, **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, Aivi Kabur

AASTA JUUNIORITERJER 2018

1. 29 punkti, austraalia terjer **ARMIRELLI BORN LEADER,** Anne-Lii Sild
2. 27 punkti, kääbusbullterjer, **POTSU DE NOTSU XPRESS YOURSELF,** Margot Oder & Kadi Lümand

AASTA VETERANTERJER 2018

1. 85 punkti, welshi terjer, **SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE** , Anu-Sirje Keerd
2. 65 punkti, austraalia terjer, **TRUOZZY'S HAND IN HAND**, Anne-Lii Sild
3. 61 punkti, foksterjer, karmikarvaline, **DANDIEPRAID DELAGARDIE**, Natalja & Svetlana Volkova

AASTA ARETUSTERJER 2018

1. 206 punkti, airedale'i terjer **KATHERINA'S LAND SPICY CHERRY,** Jekaterina Kantijevskaja

AASTA TERJERIKASVATAJA 2018

1. 146 punkti, airedale'i terjer **KATHERINA'S LAND,** Jekaterina Kantijevskaja

AASTA AGILITY TERJER 2018

1. 52 punkti, austraalia terjer, **ARMIRELLI HOT DATE**, Ingrid Sats
2. 13 punkti, welshi terjer, **SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE** , Anu-Sirje Keerd
3. 9 punkti, welshi terjer, **AK MIL VISTA TIGER LILY**, Aivi Kabur

AASTA KUULEKUS TERJER 2018

1. 10 punkti, vene must terjer, **JUGER EDELWEISS NOCHNOY FORSAZH**, Julia & Mihhail Knut

AASTA JAHIKATSETERJER 2018

1. 250 punkti, saksa jahiterjer, **ZETTA KLEIN JAGER**, Aili Pärtel-Beljaev
2. 110 punkti, welshi terjer, **AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ**, Aivi Kabur
3. 20 punkti, foksterjer, karmikarvaline, **READY STEADY MISS DANDIEPRAID**, Natalja & Svetlana Volkova

SAREDON DELIVERANCE

AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ

ARMIRELLI BORN LEADER

POTSU DE NOTSU XPRESS YOURSELF

SHAIREAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE

TRUOZZY'S HAND IN HAND

DANDIEPRAID DELAGARDIE

JUGER EDELWEISS NOCHNOY FORSAZH

ARMIRELLI HOT DATE

AK MIL VISTA TIGER LILY

ZETTA KLEIN JAGER

READY STEADY MISS DANDIEPRAID